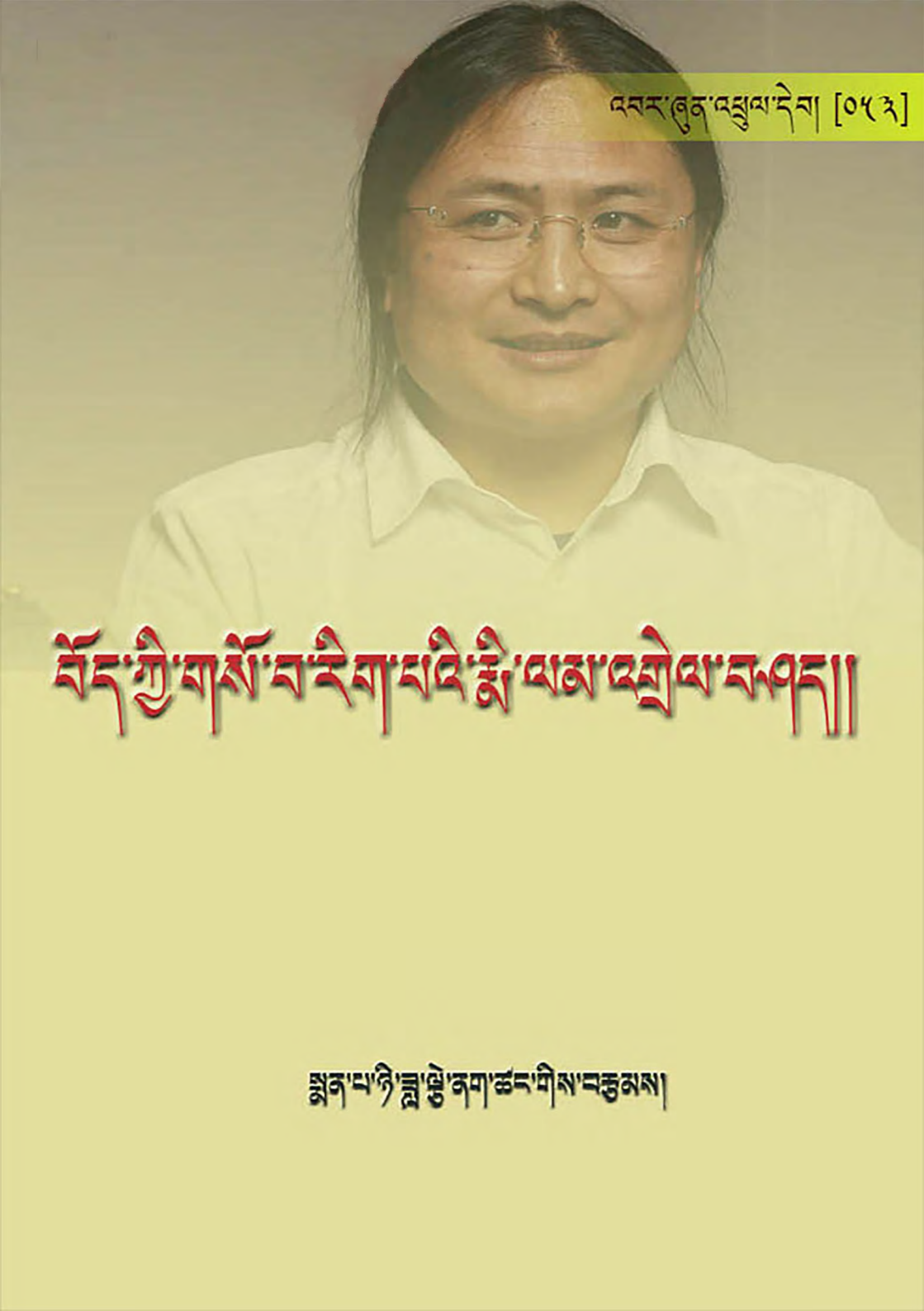

A portrait of a middle-aged man with dark hair, wearing glasses and a white button-down shirt. He is smiling slightly. The background is a light, neutral color.

འབར་ཁྱེན་འཕྲུལ་དེ་བ། [༠༥༣]

བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་མི་ལམ་འབྲེལ་བ་ཤད།

ཨན་པ་ཉི་ལྷ་ཕྱེ་ནག་ཚང་གིས་བརྩམས།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་ཆེན་པོ་ལྷོ་མོ་མང་།

SJRB-0304

འབར་ཞུན་འཕྲུལ་དེབ་གྱི་པར་ཆ་གཞིར་བཞག་བྱས་ཡོད།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཆོས་ཀྱིས་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་རྩ་བཞོས།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱས།
༡༠༧༥ ལོའི་རྒྱ་གསུམ་པར་ཆོས་ཀྱིས་བྱས།
༡༠༧༩ རྒྱ་དགུ་པར་བསྐྱར་ཀྱིས་བྱས།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་བྱ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་བྱ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཀར་ཆག

ཐུན་པ་ཉི་ཟླ་ཕྱེ་ནག་ཚང་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་བསྟུས།	d
༡ མི་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྒོར།	༡
༢ མི་སྣང་ངེ་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ།	༡༠
༣ མི་ལམ་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་རྒྱས་ཚད་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བ།	༡༤
༤ ཐ་མལ་ནད་མེད་ཀྱི་མི་ལམ་དང་དེའི་དབྱེ་ཞིབ།	༡༦
༥ རྣམ་པར་ཡུར་པའི་མི་ལམ་དང་དེའི་དབྱེ་འབྱེད།	༡༩
༦ གཉིད་དང་མི་ལམ་ལ་འབྲེལ་བའི་འཕྲོད་བསྟེན།	༢༡
༧ མི་ལམ་ངན་པ་བརློག་ཐབས།	༢༡
༨ མི་ལམ་དབང་རྩ་བསྐྱར་ཐབས་ཀྱི་གསང་བའི་རྣམ་དང་སྟགས།	༢༢

སྐྱེ་བ་ཉི་ལྔ་ཕྱེ་ན་ག་ཆ་དང་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་བཟུངས།

སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོའི་དགུན་ཁར་སྤྱེས། ལོ་རྒྱུད་དུས་ནས་འགོག་པའི་སྤྱ་གུར་སློབ་
གྲུང་བསྐྱོད། དེ་རྗེས་སུ་མ་སྟོ་མི་རིགས་སློབ་འཁྱེད་དུ་ཁྱུགས། ༡༩༥༥ལོ་ནས་
༡༩༥༩ལོ་བར་རེབ་གོང་དགེ་ལོན་སློབ་གྲྭ་འགྲིམས། ༡༩༩༠ལོ་ནས་མ་སྟོ་རྫོང་སོག་
བོད་སློན་ཁང་དུ་བོད་སློན་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་གཉིས་ཆར་སློབ་སྦྱང་བྱས།

༡༩༩༡ལོ་ནས་༡༩༩༦ལོ་བར་དུ་བོད་ལྗོངས་གསོ་རིག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དེར་
རབས་གསོ་རིག་གི་མང་གཞི་དང་། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་སློབ་གཉེར་བྱས། བོད་
ཀྱི་གསོ་རིག་གི་ལག་ལེན་ནི་ལྟ་ས་སློན་ཅིས་ཁང་དང་སྟོ་ཁ་སློན་ཅིས་ཁང་དུ་སྦྱངས།
ཁྱད་པར་དུ་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཆན་དང་མཁན་པོ་ཁོ་རུ་ཆེ་རྣམ་མཆོག་
ཟུང་ལས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་དང་གཡུ་ཚོགས་སྤྱི་ཐོག་གསར་སྤྱུགས་སྐོར་ལ་
སོགས་པ་སྦྱངས། དེ་དང་མཉམ་དུ་རྣམ་འབྱོར་མ་དག་དབང་རྒྱལ་མཆན་དང་ཆོས་
ཉིད་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་ནས་རྣམ་མཁེ་ཆོས་སྐོར་བཀའ་གཉེར་གྱི་དབང་ལུང་ཁྲིད་
གསུམ་མང་དུ་ཁྱུགས།

༡༩༩༥ལོར་ལྷ་ས་ཐུར་སློབ་སློན་ཁང་དུ་དེར་རབས་སློན་གྱི་སློབ་སྦྱང་དང་དེའི་
སྐོར་ལ་སྐད་བསྐྱུར་བྱས། ༡༩༩༥ལོ་ནས་ཡོ་རོབ་དུ་སོང་སྟེ་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལ་ཞིབ་
འཇུག་དང་སློབ་ཁྲིད་བྱས། ༢༠༠༦ལོར་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གླིང་བཙུགས།

རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གླིང་གི་ཡན་ལག་རྒྱལ་ཁབ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ལ་ཡོད། ཡོ་རོབ།
ཨ་མེ་རི་ཁ། ཨ་ཟླེ་རི་ཁ། ཨ་ཤེ་ཡ། ཨོ་སི་བླ་མི་ཡ་སོགས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་
ཀྱི་གསོ་རིག་གླིང་གི་ཡན་ལག་ཁག་ལ་གསོ་རིག་ཁང་ཟེར། བྱི་རྒྱལ་གྱི་སློབ་མ་ཁག་
ལ་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་དང་། གཡུ་ཐོག་སྤྱིང་ཐིག་བོད་ཀྱི་བསྐྱེ་མཉེའི་ལག་ལེན།
རྟེན་འབྲེལ་སྒྲགས་བཅས་རིག་པ། བོད་སྐད་སེམས་ཁམས་རིག་པ། མི་ལམ་རིག་པ།
སྐད་གྱི་དབྱད་བཅས་ལ་སོགས་པ་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། དེ་གནང་བཞིན་བོད་ཀྱི་
སྐད་སློབ་རིག་པ་དང་དབྱད་བཅས་ལ་བྱི་རྒྱལ་ལུང་པའི་ཁྲིམས་ལྡན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་
བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གླིང་གིས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་དེབ་མི་
འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ལ་སྐྱུར་དང་བསྐྱུར་བཞིན་པ་
ཡིན།

བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་དེ་མི་མེད་ལ་མ་འགྲེལ་བཤད།

སྐྱོན་རྒྱལ་གཡུ་ཐོག་པ་ལ་བྲག་འཆའ་ལོ། །མཆོད་དོ། །སྐྱབས་སུ་མཆོལ། །

༡ མི་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷན་མེས་ཀྱི་སྐོར།

བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གནང་དཔེ་གྲགས་ཅན་རྒྱུད་བཞིར་འཆི་ལྷན་དང་ནད་གཞིའི་
མི་ལམ་གྱི་སྐོར་བསྟན་པ་དེས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་རབས་པ་ལྷན་རྒྱུ་དག་གིས་མི་ལམ་ལ་ཞིབ་
འཇུག་གནང་བའི་བྱུང་འབྲས་གཟེངས་སུ་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མཆོན་པ་མ་ཟད། བོད་
ཀྱི་གསོ་རིག་དང་མི་ལམ་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། འོན་
ཀྱང་། ནད་ཅན་གྱི་མི་ལྷན་བསྟན་པ་ཅམ་ལས་ནད་མེད་ཀྱི་སྐོར་ལ་དམིགས་བསལ་
གྱི་འབྲེལ་བཤད་གནང་མེད་པ་དང་། རྒྱུད་འབྲེལ་མེས་ཞལ་དང་བེ་སྟོན་སོགས་སུ་ཁ་
སྐོར་ཚུལ་གྱིས་སྟགས་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་ནས་ཁ་གསལ་དུ་བཏང་ཡོད་ནའང་། ཞིབ་
མའི་འབྲེལ་བ་གནད་དུ་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱུང་མེད་ལ། དུས་རབས་གསར་བར་མི་ལམ་
སྐོར་གྱི་དབྱུང་ཚོས་ཁ་ཅིག་བྱུང་བ་ལ་བྱུང་སྟོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་ལམ་ནས་བཤད་
དང་རྟོགས་བཅན་སྤྲིག་གིས་སྤྱི་རབས་བྱས་པར་བརྟེན་སྤྱི་ལོས་དབུལ་བ་འབའ་
ཞིག་ཏུ་མངོན། བོད་ལ་མཆོན་ན་མི་ལམ་གྱི་རིག་པ་འདི་ནི་གནང་རབས་ནས་དང་

ལས་བྱུང་བ་ཡིན།

སྤྱིར་མི་ལམ་ནི་ཤེས་རྟོགས་དཀའ་བའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་གསང་བ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར་གནད་དེར་བྱིན་གྱི་མཁས་པ་མང་པོར་གཅིག་མཐུན་གྱི་ལྟ་བུ་བྱུང་མེད། བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ལ་ནད་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོན་སྒྲིལ་མི་ལམ་གྱི་རིག་པ་ཐུན་མེན་ཞིག་བྱུང་ཡོད། མི་ལམ་ལ་ཞིབ་འཇུག་གམ་སྒྲོབ་སྒྲོང་གཉིད་ཟབ་པོ་བྱས་ན་མི་ལམ་ནི་མཁོ་མེད་ཉིད་འབྲུལ་འབབ་ཞིག་མིན་པ་ཤེས་སྤྲོད་བཞིན་ཡོད། མི་ལམ་བརྒྱུད་ནས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་སྒྲིལ་བ་དང་། ལྷག་པར་གསང་བ་རྟོགས་པའི་དཔེ་བོད་དང་ཡུལ་གཞན་དུ་མང་ཕྱིར་མི་ལམ་གྱི་དོན་སྤྱིར་དེའང་མཐོང་ཐུབ་པ་ཡིན། དེ་ཡང་བོད་སྤྲན་གྱི་བཞེད་པའི་མི་ལམ་ནི་ལུས་ལས་བྱུང་སྟབས་ལུས་སེམས་འདུ་འཕྲོད་ཀྱི་སྤྲང་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ལུས་ཀྱི་ཅ་རྒྱུད་དང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སམ་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་ཀྱི་འཕྲོད་སྒྲོར་གྱིས་ཤར་བའི་སྤྲང་བ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་མེད་བ་ལས། མི་ལམ་རྒྱུད་དང་ལྷན་པ་རུ། །འདོད་པ་ལྡ་ལ་ལོངས་སྒྲོད་དེ། །ཞེས་དང་། སྒྲོད་བསྐྱས་ལས་ཀྱང་། ལུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དབང་པོ་རྣམས། །ཤེས་པ་གཉིས་པོ་དེ་འདིར་རབ་འདུས་ནས། །ས་སྦྱག་བྱུང་པར་གང་ཞིག་རང་གཉིད་ལོག་རྒྱུད་གི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ལམ་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གསེབ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་སྤྲན་ཐང་དུ། གཉིད་ཀྱི་དུས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་ལམ་བྱུང་ཚུལ་ཞེས་རྒྱུད་སེམས་ཅ་ཁམས་སུ་རྒྱ་ཚུལ་ཅ་མ་བྲིས་འདུག་རི་མོ་རང་ལ་རྣམ་ཤེས་ལུས་ལས་ཕྱིར་ཐོན་པ་འདྲ་པོ་ཞིག་བྲིས་པ་ནི་ཁ་གསལ་བའི་ཆེད་དུ་དམིགས་པ་ཅ་མ་ལས་དོན་ལ་ལུས་ནང་གི་རྒྱུད་ཁམས་ཕྱོགས་དང་སྟེང་ལོག་དུ་རྒྱ་ཚུལ་མཆོན་པ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར།

བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་མཐུན་པར་མི་ལམ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཆེ་རེས་པར་དུ་ལུས་
སེམས་ཀྱི་ཞིབ་པ་ལྟེ་འབྲེལ་བ་དང་དེ་དག་ཆགས་རྒྱུ་ལ་དང་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་སོགས་ལ་གོ་བ་
ཟབ་མོ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། སྒྲུབ་རྒྱུ་ལ་གཞུགས་པ་མ་ཡོད་ཏེ་མགོན་པོས་སྤྱི་
འགྱུར་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལྟར། རོག་མ་གཤོད་མའི་དུས་སུ་སེམས་ལ་འཁྲུལ་
མ་འཁྲུལ་གཉིས་སུ་བྱུང་བ་ལས། སེམས་རང་གི་རིག་པའི་རོ་བོར་མ་འཁྲུལ་པར་ཤེས་
པ་རོག་མའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། སེམས་རོ་མ་ཤེས་པར་འཁྲུལ་པར་
བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་དེ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་བྱུང་པར་གསུངས། དེས་ན་
སེམས་ནི་ཕྱི་དངོས་པོས་འབྲུབ་མི་སྲིད་སྟབས་སེམས་ལ་དབྱིབས་དང་མདོག་
སོགས་མེད་པས་འབྱུང་བཞི་དང་བྲལ་བའི་སེམས་རང་གི་རྒྱ་དང་མཐུན་པའི་ཉིང་
ལེན་གྱི་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ཆེ་འདིའི་སེམས་ནི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་ཁྱ་ཁྱེད་དུས་སུ་
ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་ཆབས་ཅིག་སེམས་དེ་འགོ་བཙུགས་པ་དང་། མངལ་
གནས་སུ་མངལ་བཟུང་བའི་ཉིན་དང་པོ་རྣམ་ཤེས་ཁྱ་ཁྱེད་གི་བར་དུ་ཐིམ་ཞིང་བརྒྱལ་
ནས་སྤང་ཤེས་དེ་མི་གསལ་ཞིང་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་འཕེལ་རྒྱས་དང་
བརྟེན་ནས་འཛུགས་པ་གསལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འཆི་སྐབས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཁྱ་
ཁྱེད་འབར་དུ་བརྒྱལ་བ་དང་གཅིག་པར་འདོད། བདུན་སྟག་བརྟུགས་ཅན་ནས་མགོ་
བོ་དང་དོན་སྟོན་སོགས་ཅ་དང་བཅས་ཆགས་པས། སེམས་གསལ་ཅན་གྱིས་ཆོར་
བ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་སྤྱད་གི་སྤང་བ་འབྱུང་ཅན་ཡོད་ཀྱང་ཅ་ཟུག་
བར་དུ་རབ་ཏུ་རྫོགས་མེད། བདུན་སྟག་ཅ་ཟུག་པར་སྐྱེ་བ་མཛོན་པར་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་
བའི་རྒྱུ་འཕྲོས་ནས་སེམས་ཀྱི་འཛུགས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞིག་འབྱུང་བ་ནས་བཟུང་།

སེམས་ཀྱི་བློ་ཤེས་ཡུལ་ལ་འབྱུག་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཚོགས་བྱུག་གི་སྤང་བ་འབྱུང་བ་
ཡིན་ལ། འདིའི་དུས་སུ་མངལ་གནས་སེམས་ཅན་དེས་སྤྱི་རོལ་གྱི་སྤྱོད་སྤྲོས་ཏ་ཅང་
གསལ་བོར་ཐོས་བྱུག།

དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་གི་དགོངས་དོན་ལ་མིའི་ཤེས་པ་ནི་མྱུང་བ་དང་སྤྱིང་ལ་
ཡོད་པར་འདོད་དེ། བཤད་རྒྱུ་དུ། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཅ། །མྱུང་
བ་ལ་སྤྱིང་ཅ་སྤྱོད་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར། །ཞེས་དང་། དན་པའི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་ཅ། །སྤྱིང་ལ་སྤྱིང་ཅང་ཅ་སྤྱོད་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར། །ཞེས་ཏེ། རྒྱུད་བཞིའི་འབྲེལ་བ་
སེས་པའི་ཞལ་ལུང་དུ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་རང་རང་གི་ཡུལ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཅ་ཉི་ཤུ་བཞི་ནི་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་
ལྡའི་རྟེན་དུ་མྱུང་པར་འབྲེལ་བ་ཞེས་ཅ་བ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་སྤྱིང་ཅང་འཁོར་ཅ་སྤྱོད་ལྡ་
བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་འཛིན་དང་དན་པ་ལ་སོགས་
པའི་རྟེན་དབང་པོ་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བྱུག་བསྐྱེད་
པའི་ཅ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་ནི་སྤྱིང་གར་ཡིད་བཟང་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཅ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་སྤྱིང་
ཅང་འཁོར་ཅ་སྤྱོད་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དབང་པོ་ཡུལ་ལ་
འཆར་བ་དང་དན་པ་གཉིས་མྱུང་སྤྱིང་གི་གནས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། མྱུང་
བ་དང་སྤྱིང་གཉིས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི། གསེབ་རིག་རྒྱུད་བཞིར། མྱུང་བ་ལས་བྱུང་ཅ་
དཀར་ཐུར་དུ་བྱུག །ནང་ཅ་དོན་སྤྱོད་ཕྱི་ཅ་ཡན་ལག་འབྲེལ། །ནང་ཅ་དར་གྱི་དབྱངས་
ཐག་བཙུགས་སྤྱིང་། །ཇི་ཞབས་ལས་བྱུང་སྤྱིང་ཡི་ནང་ནས་མར། །རྒྱུད་གི་ཅ་བཞི་སྤྱིང་
དང་རྒྱུ་མར་འབྲེལ། །ཞེས་རྒྱུད་ཅ་བཞི་སྤྱིང་ལ་འབྲེལ་བར་བསྟན་པ་དེས་རྒྱུད་སེམས་

དབྱེར་མེད་དུ་རྒྱ་སྤྱོད་ལ་ཤེས་པ་གནས་པ་དེ་ལྟར་དུ་འབྱུང་སྤྱོད་པ་དང་། འདི་
ལས་སྤྱོད་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་དེ་ཤེས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་རྩ་ཁམས་ལ་གནས་པ་ལས་
དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། བེ་སྤྱོད་དུ། སྤྱོད་པ་དེ་མ་འདབ་བརྒྱུད་ཀྱི་དབུས་སུ་རྩེ་
རྒྱལ་པོ་ཨ་ཕ་ལྟ་ཏི་རྩ་རྩ་ཅམ་གནས། དེའི་ཕྱོགས་བཞིའི་རྩ་འདབ་བཞི་དང་སྤྱོད་འོག་
གི་དུ་ཏི་གཉིས་ཏི་དུག་གི་ནང་སྤྱོད་པར་གནས་པ་ལ་སྤྱོད་ལྡན་། འོག་སྤྱོད་ འཕར་ནགས་སྤྱོད་
དམར། ལུབ་སེར། བྱང་དཀར་པོར་གནས་པའི་འཕར་མདུན་གྱི་འདབ་མར་ན་བའི་རྩས་
པར་ཤེས་པ་དང་། རྩོ་གཡས་སུ་མིག་ལུབ་རྒྱུ་དུ་སྤྱོད་ བྱང་གཡོན་སྤྱོད་ སྤྱོད་གི་དུ་ཏི་
ལུས། འོག་གི་དུ་ཏི་ཡིད་དེ་རྩས་ཤེས་ཆོགས་དུག་རྒྱ་ཞིང་གནས། ཞེས་གསུངས་པ་
འདི་ཉིན་སྤྱོད་དང་མི་སྤྱོད་དུ་ཆ་མཚུངས་པར་འབྱུང་བའོ། །

སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། སེམས་ལུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆ་ནས་རྩས་ཤེས་ཆོགས་
བརྒྱུད་དེ། མིག་གི་རྩས་ཤེས། རྩ་བའི་རྩས་ཤེས། སྤྱོད་རྩས་ཤེས། ལྟེ་རྩས་ཤེས། ལུས་
ཀྱི་རྩས་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་རྩས་ཤེས། ཉོན་ཡིད་ཀྱི་རྩས་ཤེས་དང་ཀུན་གཞིའི་རྩས་ཤེས་
བཅས་དང་། སེམས་ཀྱི་ཆོར་ཤེས་སྤྱོད་ཚུལ་ལས་དུག་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཞེ་
སྤྱོད་དང་གཏི་ཐུག་བཅས་གསུམ་ལས། ཉེས་པ་གསུམ་སྟེ། རྒྱུད་མཁྲིས་བད་ཀན་
གསུམ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པས་དུག་གསུམ་དང་ཉེས་གསུམ་ལ་འབྲེལ་བ་ཟབ་མོ་
ཡོད། གཞན་རྩ་ཉོན་དུག་དང་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་སྟེ། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྱོད་ ར་རྒྱལ། མ་རིག་
མ་ཤེས། ཐེ་ཆོམ་ལ་སོགས་པ་དང་ནད་གཞིའི་བར་ལ་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་
བྱེད་རྒྱུ་དོན་སྤྱོད་ཆེན་པོ་འདུག

ང་ལ་སྤྱོད་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ལས་སྤྱོད་པ་ནི་སེམས་དང་གཉིས་མེད་དུ་གནས་

ཤིང་། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་གང་དུང་ཡུལ་ལ་འཇུག་དུས་ཡུལ་དེར་ཤིན་ཏུ་ཐ་
བའི་རྒྱུད་གི་ཆ་ཤས་རྒྱ་བ་ཡིན་པས། བསྐྱེད་རིམ་དཔེགས་པས་ནད་བཙས་བྱེད་པ་
ལ་རྒྱུད་རྒྱས་ཐོན་པའང་འདི་ལས་ཏྲོགས་ཐུབ། རྒྱུད་ཐ་བ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་རྒྱུད་
རགས་པ་ནི་གདོས་བཙས་ཀྱི་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་གནས་འཛིག་གསུམ་ཀྱི་
རྟེན་བྱེད་པ་དང་། རོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་ཐོག་མ་ནས་འབྲེལ་ཞིང་རྟེན་དང་
བརྟེན་པའི་རྩལ་གྱིས་གནས་པའི་སློག་འཛིན་རྒྱུད་ཁམས་དཀར་གྱིས་འབྲུལ་ནས་
འཇུག་པའམ་ཡང་ན་ཁུ་ཁྲག་གི་འདྲེས་སྦྱོར་སྐབས་ཐེམ་པས་མངལ་ཐོག་མར་ཆགས་
པ་དང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་སློག་འཛིན་རྒྱུད་རྒྱས་ཀྱིས་བདུན་པྲག་རེ་རེ་ནས་ལུས་ཀྱི་
ཅ་སོགས་ཆ་ཤས་ཐ་མོ་རེ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་བ་ཡིན། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་
མ་ནི་སློག་འཛིན་རྒྱུད་ཡིན་པ་དང་དེ་མངལ་དུ་ཞུགས་རྗེས་རིམ་གྱིས་གསང་གནས་
སུ་ཐུར་སེལ་རྒྱུད་དང་པོ་བར་མེ་ཉམས་རྒྱུད་། བང་གཞུང་དུ་ཤིན་རྒྱུ་དང་སྤྱིང་ལ་བྲབ་
བྱེད་རྒྱུད་བཙས་རང་གནས་དང་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཐུགས་རྒྱུད་དུ་བརྟན་
པའི་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྔ་དང་འབྱུང་ལྔའི་རྒྱུད་དག་ནི་སློག་འཛིན་རྒྱུད་ལས་འཕྲོས་
པའི་ཆ་ཤས་ཡིན་ལ། འདི་དག་གིས་དབང་ལྔའི་ལས་བྱེད་པ་ནི་སློག་འཛིན་རྒྱུད་གི་
རྒྱས་པའི་ཆ་ཤས་སུ་དབྱེ་བཤོ།

ཅ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་ལྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་ཏེ། བཤམ་རྒྱུད་དུ། ཟུག་པ་ལུས་ཀྱི་དང་
པོ་ལྟེ་བ་ཆགས། །ཞེས་པ་ལྟར་བདུན་པྲག་ལྔ་པར་ལྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་ཅ་འདབ་བཞི་ཅན་
ཆོགས་པ་བརྩ་ཟུག་པའི་ཐད་དུ་ཆགས་པ་དང་དེ་ལས་ལུས་ཀྱི་ཆ་གཞན་དག་འཕེལ་
བར་འབྱུར་ཞིང་ལུས་ཀྱི་ཅ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པས་འདི་ལ་ལྟེ་བ་སྤྲུལ་

བའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བཤད་པ་དང་། བདུན་པ་ལྷན་པ་ནས་ཅ་འཁོར་ཡར་མར་དུ་
གཉིས་གྲེས་པ་ལས་རང་སོར་བཅུ་བཞིའི་ཆད་ཐུང་དུ་སོང་ནས་གསང་གནས་བདེ་
སྐྱོད་གི་ཅ་འཁོར་ཆགས། དེ་དང་ལྷན་དུ་རང་སོར་བཅུ་དྲུག་གྲེན་དུ་སོང་སྟེ་སྟོང་ཁ་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་བཞིའི་རྣམ་པ་དང་བཅས་ཆོགས་པ་བརྒྱད་པའི་ཐད་དུ་
ཆགས་པ་དང་། བདུན་པ་ལྷན་བདུན་པ་ལ་ཆོགས་པ་དང་བོའི་ཐད་དུ་མགྲིན་པ་ལོངས་
སྐྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཆགས་པ་ཡིན། དེ་ནས་རང་སོར་བཅུ་དྲུག་གྲེན་དུ་སོང་ནས་སྤྱི་བོ་
བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཆགས་པར་བརྟེན་མིག་གི་དབང་རྟེན་དང་མགོ་བོ་ཆགས་པ་
ཡིན། དེ་ལྟར་བཤད་རྒྱུ་དུ། ཆགས་པའི་ཅ་ནི་ལྟེ་བ་ལས་གསུམ་གྲེས། ཞེས་པ་ལྟར་
ཅ་འཁོར་དེ་དག་ཆགས་པའི་དུས་དང་བསྐྱུན་ནས་ལུས་སྟོད་སྤྲད་དུ་དབུ་རྒྱ་རོ་
གསུམ་ཀྱང་རིམ་གྱིས་ཆགས་པ་ཡིན། བད་ཀན་བསྐྱེད་པའི་ཅ་སྟེ་ཆུ་ཁམས་རྒྱ་བའི་
རྒྱུ་མ་དང་། མཁྲིས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཅ་སྟེ་མའི་ཁམས་རྒྱ་བའི་རོ་མ། རྒྱུ་བསྐྱེད་པའི་
ཅ་ནི་དབུ་མའི་ཆ་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་ལྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་ནས་གྲེན་ཐུང་དུ་སོ་སོར་གྲེས་
ཤིང་འཁོར་ལོ་རེར་འབྲུད་དུས་གཅིག་འདུས་དང་། ཡར་ཅེ་ནི་དབུ་མ་ཆངས་བྲུག་
དང་། རོ་མ་སྒྲ་བྲུག་གཡས་དང་རྒྱུ་མ་སྒྲ་བྲུག་གཡོན་དུ་བརྒྱུད་ཡོད་ལ། མར་སྟེ་ནི་
ཁྲ་ཁྲག་འབབ་སར་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་། ཅ་འཁོར་རྣམས་སུ་འདི་དག་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་
མེད་པར་འཁྲིལ་ནས་གྲེས་ཡོད། དེ་བཞིན་ཅ་དཀར་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་ལས་གྲེས་པ་
དང་། ཁྲག་ཅ་རྣམས་རོ་མ་དང་ཆུ་ཅ་རྣམས་རྒྱུ་མ་དང་དམིགས་གསལ་གྱིས་འབྲེལ་
བ་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་སྟོང་ཁར་འདུས་པས་འཕར་ཅ་འབྱུང་བའོ། །དབུ་རྒྱ་རོ་གསུམ་
དང་ཅ་འཁོར་འབྲེལ་བའི་སྟོན་ནས་ཁམས་མི་འདྲ་བ་བསྐྱེད་པས་འདི་དག་ལ་མཉམ་

འབྲེལ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ཡོད། འདི་ལ་ཙ་འཁོར་ནི། བཤད་རྒྱུ་དུ། སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་
འཁོར་ལོ་དང་། སྤྱིང་ཁ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། རྟེ་བ་སྤྱུལ་བའི་འཁོར་ལོ། གསང་གནས་
བདེ་སྐྱོང་འཁོར་ལོ་བཅས་ཙ་ཐུན་ལྷ་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཞེས་ཙ་འདབ་དེ་དག་རགས་ཚུལ་
དུ་བསྟན་བ་དང་། རྟེ་གས་བསྟན་ལ་མགྱིན་བ་ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོ་རྒྱུད་འབྲེལ་མེས་
ཞལ་སོགས་སུ་བསྟན་བ་བཅས་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ལ་ཙ་འཁོར་ལྷ་དུ་འདོད་བ་དང་།
དེ་དག་གི་དབྱིབས་དང་མདོག་ནི། སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་གདུགས་ཕུབ་བ་ལྟར་
གནས་ཤིང་མདོག་དཀར་པོ་ཡིན་བ་དང་། ཙ་འདབ་མཉམ་པོ་ཡོད། མགྱིན་བ་ལོངས་སྤྱོད་
འཁོར་ལོ་ནི་སྤྱུལ་གཙུག་བ་ལྟར་གནས་ཤིང་མདོག་དམར་པོ་དང་། ཙ་འདབ་མཉམ་པོ་ཡོད།
སྤྱིང་ཁ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི་བྲུ་བྲུ་འིལ་བ་ལྟ་བུ་དང་མདོག་མཐིང་ག་དང་། ཙ་
འདབ་པོ་ཡོད། རྟེ་བ་སྤྱུལ་བའི་འཁོར་ལོ་ནི་ཐག་བ་བརྒྱུད་བ་ལྟར་གནས་ཤིང་མདོག་
དམར་པོ་འཕམ་སེར་པོ་ཡིན་ལ། ཙ་འདབ་པོ་ཡོད། གསང་གནས་བདེ་སྐྱོང་འཁོར་ལོ་
ནི་ལྷོན་ཤིང་གུས་བ་ལྟ་བུ་དང་མདོག་ལྗང་ཁུ་ཡིན་བ་དང་། ཙ་འདབ་མཉམ་པོ་ཡོད། དེ་དག་
གི་བར་ཆད་ལ་རང་སོར་བྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་ཡོད། འདི་ལ་ཙ་འདབ་བརྒྱུད་སྤྱིང་
ཁར་བྱུང་བ་དེ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱུད་འཇུག་གནས་ཡིན་བ་དང་། ཙ་འཁོར་
གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ལས་བྱུང་བ་ནི་པན་ཚུན་སྟོན་ཚུལ་ཞིག་
ཡིན་ནམ་སྟེ། འཁོར་ལོ་འི་ཙ་ཁམས་དང་རྒྱུད་ཁམས་ཀྱི་སྤྱི་བའི་ཆ་འདི་དག་ནི་ལུས་
ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་འབྱུང་ཁམས་ཀྱི་འབྲེལ་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། སྤྱན་གཞུང་དུ་འང་
དེའི་སྐོར་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་བསྟུས་ནས་སྤྱན་བཅོས་དང་མཐུན་པར་སྤྱོར་
རྒྱ་ནི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་དབྱུ་རྒྱུད་རོ་གསུམ་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་ལུས་

ཐུངས་བདུན་གྱི་ཁམས་མི་འདྲ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སོགས་ལ་བརྟག་ན། དེ་དག་གི་
རིག་པ་དེའི་སྐོན་ས་ཟས་སྦྱོང་སྐྱོན་དབྱེད་བཞིའི་སྐྱོན་བཅོས་ཡ་མཚར་བ་འགའ་རེ་
ཁྱོགས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཡང་འདིར་སྐབས་སྤྱི་མ་བབས་པས་མི་བཤད་དོ། །ལུས་དང་། རྩ་
དང་། རྒྱུ་དང་། སེམས་བཅས་བརྟེན་དང་རྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་
གིས་གནས་པ་ནི་བན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པ་དང་། འབྲེལ་བ་དེའི་སྟེང་ནས་གཅིག་
གཤེད་གཅིག་ཏུ་སྒྱུར་ནས་མཐར་སོ་སོར་འབྲེལ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས། རྒྱུ་
ཐམས་ཅད་སོག་འདྲིན་རྒྱུ་ལ་བསྐྱུས་ནས་ནམ་ཤེས་དང་ལྟན་ཅིག་བྱ་ག་དགྲུ་ལས་
གང་རུང་དུ་འཕོ་འཕྱོ་བ་ཡིན་ནོ། །

༡ མི་སྣང་རི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ།

མི་ལམ་འབྱུང་ཚུལ་ནི། བེ་སྟོན་དུ། སྤྱིར་མི་ལམ་ནི་སེམས་ཀྱི་ནང་ཆ་རྒྱུད་དང་
བསྟོངས་པ་ལུས་ཀྱི་ཁམས་ནམས་སྤྱི་སོར་བ་ལས་བྱི་ནང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
ལས་ནད་གདོན་གྱི་བྱེད་པ་སྣ་ཆོགས་པ་མཐོང་བའམ་སྟོང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་པ་
ལྟར། རྩ་དང་རྒྱུ་སེམས་ཀྱི་འདྲུ་འཕྱོད་ལས་མི་སྣང་འབྱུང་བ་སྟེ། སྤྱིར་ཐ་མེད་ཀྱི་མི་
ལ་ཉིན་པར་རྒྱུད་ཁམས་ཤས་ཆེ་བ་ལྟེ་བ་སྐྱུལ་བའི་རྩ་འཁོར་དུ་རྒྱ་བ་དང་། དུས་
བབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ལ་ངར་སྟོང་མེད་པར་སྟོང་ཆ་ལྡན་ཆེ་རྒྱུད་ལུགས་སྟིང་ཁར་
རྒྱ་ཞིང་ནམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་སྟིང་ཁར་སྤྱད་ནས་སོག་མར་གཉིད་མ་ཐུག་པོ་མི་
ལམ་མེད་པ་བརྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཡིན། ཉན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་ཤེས་ཀྱན་
གཞི་ནམ་ཤེས་དང་ལྟན་དུ་སོག་རྒྱུད་གིས་བསྐྱོད་ནས་མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་དུ་ཡིད་ཀྱི་

འདྲ་བྱེད་ལངས་པ་ནི་མི་ལམ་གྱི་སྤང་བ་འབྱུང་ཚུལ་ཡིན། དེ་ལ་མི་ལམ་དེ་ལྟར་འབྱུང་
ཚུལ་དང་ཅ་འཁོར་གྱི་དོན་བཤད་ན། གཉིད་ཀྱི་དུས་རིག་པ་སྤྱང་ཁར་སྤྱད་ཅིང་།
འབྱུང་བ་ས་ཁམས་ལྷི་བས་གཉིད་མ་བྱག་པ་དང་། དུས་དེར་གཉིད་ཀྱི་སྤང་མཆེད་
ཐོབ་གསུམ་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་ནས་རྒྱུ་སེམས་དབྱ་མར་རྒྱ་བས་ནམ་རྟོག་ཐམས་
ཅད་དང་བུལ་བས་ཆོས་སྐྱའི་དགོངས་པ་མྱོང་བ་སྤྱང་ཁ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། དེ་
ནས་རྒྱུ་སེམས་དབྱ་མ་ནས་དབྱ་རྒྱུ་དུ་ཤོར་ནས་མགྱིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་
ལོར་རྒྱ་དུས་མི་ལམ་སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་འབྱུང་བ་ལོངས་སྐྱའི་དགོངས་པ་
ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡིན་སྟེ། དེར་སོག་རྒྱུད་གིས་བསྐྱོད་ནས་སྤྱི་བོར་སོང་ན་ནམ་
མཁའ་འཕྱར་བ་དང་རི་རྩེར་བྱིན་པ་སོགས་ཀྱི་མི་ལམ་འབྱུང་བ་དང་། མིག་གི་རྩ་ལ་
སོང་ན་གསུགས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་མཐོང་བ་དང་། རྩ་རྩེར་སོང་ན་སྒྲ་གསལ་པོ་ཐོས་པ་
དང་། རྩ་རྩེར་སོང་ན་བྲི་གསལ་པོ་སྒྲུམ་པ་དང་ལྷེ་རྩེར་རོ་གསལ་བ་སོགས་ཉིང་འབྲུལ་
གྱི་དབང་པོ་ལྷ་ལྷལ་ལྷ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་རྒྱུ་སེམས་འཁྲུགས་ཆེ་བ་སྤྱང་ཁ་
ལས་སྤྱད་དུ་གཡོ་ཆེ་གཡང་ལ་འགྲོ་བ་དང་། རི་སོགས་ལས་སྤྱར་དུ་འབབ་པ། ཁར་
བཅེགས་དང་ཐམ་ཆེན་ལ་སོགས་ལས་མར་འབབ་པ་སོགས་ཀྱི་སྤང་བ་ཡོང་བ་དང་།
རྒྱུ་སེམས་བག་ཆགས་དང་བཅས་བག་ཆགས་ཀྱི་མི་ལམ་མི་བ་དང་། ལུས་གནད་
མ་འགྲིགས་པས་རྩ་ཁམས་འབྱུར་བ་དང་བསྐྱུན་རྒྱུ་ལ་འབྱུར་བ་བྱུང་ནས་མི་ལམ་
འབྲུགས་པ་དང་། ལུས་འབྲུགས་པ་དང་བྱི་སྤང་གི་སྤྱད་སྒྲ་སོགས་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་
བརྒྱུད་ནས་མི་ལམ་དུ་སྤང་ཚུལ་གཞན་ཞིག་གི་སྤྱང་ནས་མཛོན་པ་ཡིན། གཉིད་སད་
སྐབས་རྒྱུ་སེམས་སྤྱི་བོ་བརྒྱུད་ནས་ལྷེ་བར་འབབ་དུས་ཉིན་སྤང་སྟེ། རམ་རྟོག་སྤྱ་

ཆོག་མ་འཆར་བ་སྤྱལ་སྤྱིའི་དགོངས་པ་ཡིན་སྟེ། དེ་ལ་བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བ་ལ་ནི་རྒྱང་
སེམས་གཉིས་དལ་གྱིས་རྒྱ་བས་གཉིད་སད་དལ་བ་དང་། རྒྱང་ཁམས་ཤས་ཆེ་བ་
གཉིད་སངས་སྐྱེན་པ་ནི་རྒྱང་རྒྱ་དུས་ཀྱི་མགྲོགས་མིན་ལ་རག་ལས་པའོ། །མི་ཁ་ཅིག་
ལ་མི་ལམ་མི་འབྱུང་བ་ནི་རྒྱང་སེམས་གཞི་འགྲུལ་དང་བུལ་ནས་གནས་པས་གཉིད་
མཐུག་གི་གནས་སྐབས་ལས་མི་ལམ་མེད་པའོ། །

སྤྱིར་གཉིད་མཐུག་སྐབས་རྒྱང་སེམས་ཤས་ཆེ་བ་སྤྱིར་ཁམས་དང་། མི་ལམ་
དུས་སུ་མགྱེན་པ། སད་པ་དང་སྟོམ་འབྲུག་གི་དུས་སུ་སྤྱི་པོར་རྒྱ་ཞིང་གཉིད་སད་
སྐབས་སུ་ལྟེ་བར་འབབ་པ་སྟེ་འདི་ནི་རྒྱང་སེམས་རྒྱ་ཚུལ་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་
འདོད། དེ་ལྟར་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་སྟོམ་པ་ཡིན་པས། གཉིད་ཀྱི་
འཕྲོད་སྟེན་འདི་ལས་ཤས་ཐུབ། འོན་མི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤྱི་པོའི་རྩ་ཁམས་དང་སྤྱིར་
གི་རྩ་ཁམས་སུ་རྒྱང་རྒྱ་བ་གོང་དུ་བསྟན་པ་གཉིས་འགལ་སྟམ་ན་མིན་ཏེ། རྒྱང་
སེམས་ནི་སྤྱིར་ལུས་ཡོངས་ལ་ཆོར་བའི་བྲབ་སར་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱ་བ་ལས་འཁྲུགས་
ཆེ་རྒྱང་ཁོ་ནའི་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་གནས་ལ་བཞག་པ་སྟེ། སྤྱིར་ཁའི་རྒྱང་དང་སྤྱི་པོའི་རྒྱང་
རྒྱད་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཕྱིར་མགྱེན་པའི་རྩ་འཁོར་བ་རྒྱད་པ་ལས་མི་སྤྱང་འབྱུང་པའོ། །

མི་འགའ་ཤས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོལ་མི་ལམ་ནི་མདོག་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་ནི་
ནོར་འཁྲུལ་ཞིག་ཡིན། འོན་མི་སྤྱང་གི་ཁ་དོག་དེ་ཅི་ལྟར་བྱུང་ཟེར་ན། དེ་ནི་སྤྱིར་
སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཁོ་ནའི་སྟོན་པ་ཁ་དོག་དེ་དག་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ལུས་
ལ་སྟན་སྤྱིས་སུ་ཡོད་པའི་འབྱུང་བའི་ཁ་དོག་དང་། བྱད་པར་རྒྱང་རིགས་དང་རྩ་
འཁོར་གྱི་མདོག་གིས་ཁ་དོག་དེ་དག་བྲབ་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་སྟོག་འཛིན་རྒྱང་དཀར་

མོ་ཚུ་ཁམས་དང་མཐུན་པ་དང་། གྲེན་རྒྱ་རྒྱུ་དམར་པོ་མེ་ཁམས་དང་མཐུན་པ།
མཉམ་གནས་རྒྱུ་ལྡང་ཁུ་རྒྱུ་ཁམས་དང་མཐུན་པ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་རྒྱུ་སྡོན་པོ་ནམ་
མཁའི་ཁམས་དང་མཐུན་པ་དང་། སྤར་སེལ་རྒྱུ་སེར་པོ་ས་ཁམས་དང་མཐུན་པ་
དང་། གཞན་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ། ས་རྒྱུ་སེར་སྒྱུ་ཉྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་ནས་རྒྱ་བ་དང་། རྒྱ་
རྒྱུ་སྡོ་སྒྱུ་སྡིང་གའི་འཁོར་ལོ་ནས་རྒྱ་བ། མེ་རྒྱུ་དམར་སྒྱུ་མགྱིན་པའི་འཁོར་ལོ་ནས་
རྒྱ་བ་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་ལྡང་སྒྱུ་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་ནས་རྒྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་འཁོར་
གྱི་མདོག་གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་དུ་ཡིན་པ་དང་ཁྱད་པར་སྤྱིང་གའི་རྩ་འདབ་ལ་མདོག་
མི་འབྲ་བ་ཁ་ཤས་ཡོད། འདི་དག་ལ་རྩ་བའི་ཁ་དོག་བཞི་བྱུབ་སྤྱིར་མདོག་གཞན་
ནམས་དེ་དག་གི་འབྲུ་འཕྲོད་ལས་ཤར་བྱུབ་པ་ཡིན་པ་དང་། འདི་དག་ལས་རྩ་འཁོར་
དང་རྒྱུ་ཁམས་གྱི་མདོག་ནི་མི་འབྲ་བར་སོ་སོར་འདོད་པ་དང་མིའི་ལུས་གྱི་འབྱུང་
ཁམས་མི་འབྲ་བའི་རྒྱུ་གྱིས་རྒྱུ་དེ་དག་གི་ཆད་དང་ཁ་དོག་རྒྱ་ཚུལ་སོགས་ལ་མི་
མཐུན་པ་འབྱུང་སྤྱིད་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་སྒྲ་དང་རྩོལ་སོགས་པ་ལུས་གྱི་སྣན་སྒྲེས་
འབྱུང་བའི་ཁམས་ལས་འབྱུང་བ་དང་སེམས་གྱི་བག་ཆགས་དང་རྒྱུ་གི་སྟོབས་གྱིས་
རུས་བྲུགས་ཆེར་གཏོང་བའོ། དེ་བཞིན་མི་སྣང་སྒྲེས་གྱི་བདེ་སྤྱུག་འདོད་ཁྱོ་སོགས་
གྱི་ཆོར་ཤེས་ཀྱང་ལུས་ལ་སྣན་སྒྲེས་སུ་གནས་པའི་ཉེས་པ་གསུམ་ལས་འབྱུང་གི་
ཡོད་དེ། བོད་ཀྱི་མཁས་དབང་དམ་པ་ཁྱོ་རུ་ཆེ་ཞུ་མཆོག་ནས། དེ་བཞིན་དབང་པོ་
ལུས་ལུལ་ལྟ་འཛིན་པ་དང་། ཁོར་ཁྱོ་བ། འདོད་ཅིང་ཆགས་པ། སེམས་དགའ་བ། སྤྱིང་
སྟོབས་བསྐྱེད་པ། དངངས་སྒྲག་འབྱུང་བ། དྲན་པ་མི་གསལ་བ། རྫོ་མི་བརྟན་པ་
སོགས་ཐམས་ཅད་ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་བྱེད་ལས་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་ཉིན་སྤང་དང་མི་སྤང་གཉིས་ཀར་ཉིས་གསུམ་ལྷགས་ལས་འདོད་
གཏི་ཁྲོ་སོགས་འབྱུང་བ་བོད་ལྷགས་གསོ་རིག་གི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

༣ མི་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་དྲུས་ཚོད་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།

སྤྱིར་མི་ལམ་ལ་ནད་ཅན་དང་ནད་མེད་ཀྱི་མི་ལམ་དང་གསང་བའི་མི་ལམ་
བཅས་རིགས་གསུམ་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མེས་མ་མལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་
འབྱུང་ཁམས་མ་མལ་བའི་མི་ལམ་དང་ནད་ཅན་དུ་གྱུར་བའི་དྲུས་ཀྱི་ནད་ཁམས་དང་
བསྐྱུན་པའི་མི་ལམ། རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ལྟོག་གྱུར་གྱི་མི་ལམ་བཅས་ཁག་གསུམ་
དུ་འགྱུར་བ་ཡིན། མ་མལ་འབྱུང་ཁམས་དང་བསྐྱུན་པའི་མི་ལམ་ལ་བཟང་ངན་བར་
གསུམ་སྟེ། གང་ཟག་སོ་སོའི་ཡིད་ལ་འདོད་པའི་མི་ལམ་སད་ནས་སྤྱོད་པ་འཕེལ་བ་ནི་
བཟང་བ་དང་། ཡིད་ལ་མི་འདོད་པ་མི་ལམ་ངན་བ་བྱུང་ནས་སད་རྗེས་སེམས་མི་སྤྱིད་
པ་ནི་ངན་བ་དང་། བཟང་ངན་གྱི་ནུས་རྟོག་མེད་པའམ་བརྗེད་ནས་མི་བྲན་པ་བར་མ་
བཅས་དང་། དེ་ལ་མི་ལམ་ངན་པ་ལྟར་དུ་སྤང་ནའང་སད་རྗེས་ཡིད་བདེ་ཞིང་སྤྱོད་ནི་
མི་ལམ་བཟང་བར་འདོད་དེ། མི་ལམ་ངན་པ་དེ་བརྒྱུད་ནས་འབྱུང་ཁམས་སྟོམ་པ་དང་
ནད་ཁམས་སངས་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ལྟར་མི་ལམ་བཟང་བོ་ལྟ་བུ་མིས་ནའང་
སད་ནས་སེམས་མི་སྤྱིད་པ་མི་ལམ་ངན་པ་ཡིན་སྟེ། གསང་བའི་མི་ལམ་ལ་རང་
བཞིན་བྱུང་བ་དང་བསྐྱོམ་བྱུང་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྤྱི་མ་ནི་མི་མ་མལ་བ་རྣམས་ལ་
མ་འོངས་པའི་སྐྱོར་མི་ལམ་དུ་གསལ་ལོ་མི་བ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་རྣལ་འབྱོར་བའི་བསྐྱེད་

རྫོགས་གང་རུང་ཟབ་མཐོ་ཆོས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ལོ། །ནད་ཁམས་ཀྱི་
མི་ལམ་ལ་གདོས་བཅས་ལུས་ལྟར་གྱི་ནད་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་མི་ལམ་དང་སེམས་
ཀྱི་འགྲུང་བ་དང་ཕྱི་འཁོར་ཡུག་གི་ཤོག་ཐུག་ལས་བྱུང་བའི་མི་ལམ་བཅས་སུ་དབྱེ་
བ་ལྟར་དུ། གསེབ་རིག་བཤད་རྒྱུ་དུ་མི་ལམ་ལ་དབྱེ་བ་དུག་ཏུ་དབྱེ་ཡོད་དེ། མཐོང་
ཐོས་མྱོང་དང་གསེབ་བ་བཏབ་བ་དང་། །ཐུབ་བ་ནད་ལས་བྱུང་དང་རྣམ་བ་དུག
ཅེས་བ་སྟེ། ༡.ཉིན་སྤང་ལ་མིག་གིས་གསལ་བོར་མཐོང་ཞིང་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མི་ལམ་
དུ་དེའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡོང་བ་དང་། ༢.རྣ་ཡི་ཤེས་པས་ཉིན་སྤང་ལ་གོ་ཐོས་བྱུང་
བ་ལ་བག་ཆགས་ཟབ་མོ་བྱུང་ནས་དེའི་སྐོར་མི་ལམ་དུ་བྱུང་བ། ༣.གཟུགས་སྐྱ་བྱི་རོ་
རིག་བྱ་སོགས་རང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བྱ་དངོས་མི་ལམ་དུ་བྱུང་
བ། ༤.རང་ཉིད་འདོད་དོན་ཞིག་འགྲུབ་པར་རེ་བའམ་དོན་གཉེར་དེ་ལ་ཆེད་དུ་གསེབ་
བ་བཏབ་པའི་སྐོར་གང་རུང་མི་ལམ་དུ་བྱུང་བ། ༥.མ་འོངས་པར་འབྱུང་བའམ་རིག་
པའི་དོན་དངོས་མི་ལམ་དུ་ཡོང་བ། ༦.རྒྱུང་མཁྲིས་བད་ཀན་མ་སྟོམ་པའི་ནད་ཁམས་
ལས་བྱུང་བའི་མི་ལམ་བཅས་ཡིན་ལ། འདི་ལས་དང་པོ་ནས་གསུམ་པའི་བར་བག་
ཆགས་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་དང་། བཞི་བ་དང་ལྔ་བ་ནི་གསང་བའི་མི་ལམ་ཡིན་པ་དང་།
མཐའ་མ་ནི་ནད་ཁམས་ལས་བྱུང་བའོ། །

དེ་ཡང་དུས་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱུང་སེམས་ལ་འགྲུང་ཕྱོག་འབྲུང་ཕྱིར་མི་ལམ་ལ་དུས་
ཀྱི་སྐོར་ནས་ནད་དོན་མི་འདྲ་བ་འབྲུང་གི་ཡོད་ལ། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྟོས་ནས་མི་
ལམ་མི་མཐུན་པ་མངོན་པ་ཡིན། ཉིན་སྤང་གི་བག་ཆགས་ལ་དུས་ཀྱི་བར་ཐག་ཉི་ཤིང་
དང་མཚན་གྱི་འབྲུང་ཁམས་རྒྱ་སྤངས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་གཙོ་ཆེ་བ་གསུམ་འདོད་དེ། ཅམ་

སྒྲོད་དང་ནམ་སྒྲུབ། རོ་རེངས་ཀྱི་དུས་བཅས་སོ། །ནམ་སྒྲོད་ཀྱི་མི་ལམ་ནི་ཉིན་མོའི་སྒྲོང་
 བ་རྒྱབ་བ་དང་ཐོག་མར་ཤར་བའི་མི་ལམ་ཡིན་སྟབས། སྒྲིར་ཉིན་དེའི་བག་ཆགས་ཆེ་
 འོས་དང་ཡང་ན་འདས་དུས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཟབ་མོ་གང་རུང་གི་ཤྱགས་རྒྱུན་ཐེབས་
 ནས་མི་ལམ་པལ་ཆེ་བ་དེའི་སྒྲོར་མི་བ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་འཁོར་ཡུག་དང་ལུས་
 ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གང་རུང་ལ་སྟོས་ནས་བག་ཆགས་དེའི་རིགས་
 མཚན་གང་མི་བའང་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུན་གང་རུང་གིས་བག་ཆགས་
 ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའང་མི་སྟོན། མཚན་ཀྱི་རྒྱ་བའི་ཁམས་རྒྱ་བ་སྟོབས་ཆེ་ཕྱིར་ལུས་
 ཀྱི་ཅ་རྒྱུང་གི་ཁམས་ལ་འགྱུར་བ་བྱུང་ནས་མི་ལམ་ལ་ཉིན་སྒྲོང་དང་མཐུན་དཀའ་བ་
 དང་སེམས་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སོགས་མི་བ་དང་། དུས་འདི་གཉིས་ལ་
 བད་གཞི་ཡོད་མེད་དང་བག་བསྐྱེད་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོར་འབྱུང་བ་རོ་རེངས་ལས་ཉུང་
 རོ། །རོ་རེངས་ནང་བར་དུས་ལ་ཅ་རྒྱུང་གི་རྒྱ་བ་རང་སོར་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་པ་དང་རྒྱང་
 སེམས་ཀྱི་འདུ་སྐྱོར་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་ལུས་སེམས་ལ་སྟོན་ཆ་འབབ་པའམ་ནལ་
 མར་རྒྱ་ཕྱིར། སེམས་ཀྱི་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་རུས་པའམ་ཀུན་གཞིའི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་
 མཛོན་ཆེར་གྱུར་ནས་མ་འོངས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་བྱ་དངོས་སྒྲོར་གྱི་མི་ལམ་འབྱུང་བ་
 ཡིན། དེ་ལྟར་ཁམས་མི་འདྲ་བས་མི་ལམ་མི་མཐུན་པ་དུས་དང་བསྟན་ནས་འབྱུང་བ་
 སྟེ། དང་པོའི་སྟན་ལ་བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བ་དང་། བས་ཕྱེད་དུས་ལ་མཁྲིས་ཁམས་ཤས་
 ཆེ་བ་དང་རོ་རེངས་དུས་སུ་རྒྱུང་ཁམས་རང་བཞིན་ཤས་ཆེ་བས་མི་ལམ་དུའང་དེ་
 ལྟར་ཁམས་ཤས་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་བ་ཡིན། ཕྱི་ནང་གི་འབྱུང་ཁམས་རྒྱ་སྟངས་
 ཀྱིས་དུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཙོ་བོ་ཉིན་མཚན་གཉིས་ལས་གོང་དུ་བསྟན་པ་དག་ནི་མཚན་

བྱུང་མི་ལམ་ཡིན། འོན་ཏེན་མེད་མི་མི་ལམ་ཅི་ལྟར་འགྱུར་སྟམ་ན། དེ་ནི་ལུས་སེམས་ཀྱི་
བག་ཆགས་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ལམ་འབྱུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་གནམ་གཤིས་དང་སྒྲ་
སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་མི་ལམ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན། ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱི་ལྷགས་ལས་བྱུང་བའི་
མི་ལམ་ནི་དཔེར་ན། ཕྱི་རོལ་དུ་འཛེར་སྐད་བྱུང་ན་མི་ལམ་དུ་འདྲ་བུ་དངོས་གང་རུང་
གིས་སྐད་དེ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་བཞིན་གང་ཟག་སོ་སོའི་རྒྱུ་
མཁྲིས་བད་ཀན་གྱི་ཁམས་རྒྱུ་ཀྱིས་ནམ་རྒྱུ་ཀྱི་མི་ལམ་ཡོང་སྟེ། མི་ལམ་མཚོན་
རྟགས་ལ་སྤངས་དང་མེ་ཏོག་སྟོན་པོ་དང་། གོས་དང་ཁང་པ། ནམ་མཁའ་སྟོན་པོ་འཕམ་
སྟོན་གཤིས་དང་། དེ་བཞིན་མི་ལམ་དུ་མཐོང་བའི་སྟོག་ཆགས་སོགས་བྱ་དངོས་
རིགས་མང་པོ་སྟོན་པོ་འཕམ་ནག་པོར་སྤང་བ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ནམ་མཁའ་འཕྱར་བ་
དང་རྟ་ལ་ཞོན་པ། མི་ལམ་གྱི་བྱ་དངོས་རྣམས་འགྱུར་བ་ཆེ་ཞིང་སྤང་བ་ཐུང་བ་སོགས་
རྒྱུ་སྟེ་མི་ལམ་དང་། ས་གཞི་དམར་སེར་དང་། གོས་རྒྱུ་དང་མེ་ཏོག་སྟེ་དངོས་
སོགས་དམར་སེར་དུ་སྤང་བ་དང་། མེ་འབར་བ་དང་ཉི་མ་ཤར་ནས་ཆ་སྤང་ཆེ་བ་
སོགས་བྱ་དངོས་ཐམས་ཅད་དམར་སེར་ཤས་ཆེ་བ་དང་། བཟླ་དང་ལྷན་ཞིང་ཆ་
སྤང་ཡོད་པའི་རིགས་དག་མཁྲིས་པའི་སྟེ་ཆོན་གྱི་མི་ལམ་དང་། ས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་
ཁ་བས་གཡོག་ནས་དཀར་པོར་སྤང་བ་དང་། གོས་དང་རྒྱུ་ཆ་སོགས་དང་། མེ་ཏོག་
དང་སྐྱེད་ཆ་ལ་སོགས་དཀར་པོར་སྤང་བ་དང་། མི་ལམ་གྱི་སྤང་བ་བརྟན་པ་དང་བདེ་
བ་ཤས་ཆེ་ཞིང་། རྒྱུ་རིགས་མང་དུ་མི་བ་སོགས་བད་ཀན་གྱི་མི་ལམ་སྟེ་ཆོན་ལྟ་བུ་
དང་། དེ་དག་འདྲེས་པ་ལས་མི་སྤང་འདྲེས་པ་འོང་ལ། དེ་ནི་གང་ཟག་རང་ཁམས་གང་
ཞིག་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དེ་ལྟར་གྱི་མི་ལམ་འབྱུང་བ་དང་། དུས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ལ་ལྟོས་

པའི་ཁམས་བཞིན་འབྱུང་བའོ། །མི་ཁ་ཅིག་གིས་དོན་དངོས་གང་རུང་ཞིག་མི་ལམ་དུ་
འབྱུང་བར་རེ་བ་བྱས་ནའང་དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི་བློ་ཤེས་ཀྱི་བག་
ཆགས་དེ་སེམས་ངོར་རང་བཞིན་གྱིས་མི་གསལ་བས་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིར་སེམས་ལ་
འཇགས་པའི་བྱ་དངོས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མི་ལམ་འོང་བ་མང་ངོ། །སེམས་དང་རྒྱུང་
པ་མོ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གཞན་ཞིག་གིས་མི་ཞིག་ལ་བསམ་སྒྲོ་བྱུགས་བཏང་
བའམ་ཁོང་ཁོ་ཆེན་པོ་རྒྱན་རིང་པོར་ལངས་ན་མི་དེའི་མི་ལམ་བརྒྱད་ནས་དོན་དེ་
ཉོགས་དཀའ་སྒྲ་གཉིས་ལས་མངོན་སུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྒྱས་པ་རྒྱུང་དང་སྤོང་
ནས་པ་རོལ་པོ་ལ་རྒྱས་བྱུགས་ཆེ་རྒྱུང་འབྱུང་ངོ། །

༥ བ་མལ་ནད་མེད་ཀྱི་མི་ལམ་དང་དེའི་དབྱེ་ཞིབ།

གང་ཟག་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་དང་བསྐྱུན་ནས་མི་ལམ་མི་བཞི་བ་མལ་ནད་
མེད་ཀྱི་མི་ལམ་ཡིན་པ་དང་། མི་ལམ་སྣང་ཚུལ་ནི་རྒྱུང་སེམས་ཅུ་ཁམས་སུ་རང་སོར་
རྒྱ་བའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་རང་བྱུང་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། མི་ལམ་བརྒྱུད་ལུས་
སེམས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་སྟོན་སུབ་པ་ཡིན། མི་ཁ་ཅིག་ལ་ལུས་ཀྱི་ཅུ་གནས་དོག་པ་
ལ་ལུལ་དོག་པའི་སྣང་བ་འཆར་བ་དང་། ཅུ་གནས་ཡངས་པ་ལ་ལུལ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་
ཆེ་བ་མཐོང་བ་ནི་བ་མལ་ཀྱི་མི་ལམ་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། ཅུ་དེ་ལུས་ཆགས་དུས་སུ་དེ་
ལྟར་གནས་པས་སོ། །མི་ལམ་གྱིས་མ་འོང་གསང་བ་སྟོན་སུབ་པའང་ལུས་རང་ལ་
གནས་པའི་ཅུ་དང་རྒྱུང་སེམས་ཀྱི་འདུ་སྦྱར་སུན་མོང་མིན་པར་རག་ལས་པས་ཡིན་

བ་དང་། མི་ལམ་ལ་འབྲས་བུ་འབྲིན་མིན་ཡང་ཐ་མལ་ནད་མེད་ཀྱི་མི་ལམ་ལ་བརྟག་
དགོས་སྟབས། ཐ་མལ་ནད་མེད་ཀྱི་མི་ལམ་ཁོན་ལས་གསང་བ་དེ་མི་འབྱུང་སྟེ། ཅ་
རྒྱུད་གི་ཁམས་རང་སོར་མ་རྒྱ་ཆེ་བྱས་པ་དེ་མངོན་མི་སྟབ་བ་དང་། མ་འོང་བའི་
གསང་དོན་མཐོང་བའི་བྱས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། རང་བར་དུས་ལ་ཅ་རྒྱུད་གི་
རྒྱ་བ་རང་སོར་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་པ་དང་རྒྱུད་སེམས་ཀྱི་འདུ་སྐྱོར་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་
ལུས་སེམས་ལ་སྟོད་ཆ་འབབ་པའམ་རྒྱལ་མར་རྒྱ་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་བྱས་
བ་མངོན་ནས་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་བྱ་དངོས་སྒྲོར་མི་ལམ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཕྱིར་མི་ལམ་ལ་
འབྲས་བུ་འབྲིན་པ་ཡིན། གང་ཟག་ཁ་ཤས་གྱིས་བསྒྲོམ་སྟོབས་གྱིས་མ་འོངས་པའི་
གསང་བ་སྟོན་སྟབ་པའི་བྱས་པ་ཡོང་བའང་རྒྱུད་སེམས་ཀྱི་བྱས་པ་ལ་དབང་བསྐྱུར་
ནས་དེའི་སྟོབས་གྱིས་གསང་བ་མཐོང་སྟབ་པའོ། །སྤྱིར་མི་གང་ཞིག་ཉེས་གསུམ་གྱི་
ཁམས་གང་དང་མ་སྟན་པ་དང་། ཉེས་གསུམ་གྱི་ཤས་འཕེལ་ཚུལ་གྱིས་དེ་དང་མ་སྟན་
པའི་མི་ལམ་འབྱུང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲས་བུ་མི་འབྲིན་པ་དང་། དེ་
མིན་ཉིན་གྱི་མི་ལམ་དང་། མི་ལམ་བརྗེད་པ་དང་མི་གསལ་བ་སོགས་ལ་འབྲས་བུ་
མེད་པ་དང་། མཚན་སྟོད་དེ་ནམ་ཕྱེད་ཡན་ལ་མིས་པ་ལ་ཉིན་སྣང་གི་བག་ཆགས་མིན་
པར་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མིས་ནའང་། འབྲས་བུ་དེ་ཐག་རིང་ཞིང་འབྲས་བུ་དེ་འང་ཤིན་
ཏུ་གསལ་པོར་ངོ་འཕྲོད་དགའ་བ་དང་། ནམ་བར་དུ་འབྱུང་པོ་དང་ལྷ་སྟོན་རྒྱ་སྟོབས་
ཆེ་བ་དང་རྒྱ་བའི་ཁམས་རྒྱ་བའི་དབང་གིས་མི་ལམ་ལ་དེ་དག་གི་འཁྱགས་སྟེན་ངས་
ཅན་འབྱུང་ཕྱིར་མི་ལམ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པ་དང་། རང་བར་བཏང་བའི་མི་ལམ་ལ་
འབྲས་བུ་འབྲིན་པ་སྟེ། དུས་ཀྱང་མགོགས་པར་ཉིན་དེར་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའོ། །མི་

ལམ་བཟང་བ་ལ་མི་ལམ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ་དང་མ་གཉིད་པ་དང་། ཆིག་ངན་
བ་སོགས་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ་དགོས་པར་དབྱེད་ན། མི་ལམ་ངན་པ་ལ་བསྒྲིག་ཆིག་
སོགས་ཀྱི་བར་གྱིས་ཆོད་ན་དེའི་དོན་འབྲས་རྒྱུར་བར་འདོད།

སྒྱིར་མི་སྤང་དུ་བྱ་དངོས་གང་རུང་བྱུང་བ་ལ་མཆོན་རྟགས་མི་འབྲ་བ་ཡོད་
སྟབས། ཁམས་དང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲོན་པ་ལེགས་པར་དབྱེད་ཤེས་ན་ནང་དོན་མི་འབྲ་
བ་མང་པོ་ཡོད་པས་མི་ལམ་ལ་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་རྒྱུར་པན་པ་ཆེན་པོ་ཡོད། མི་ལམ་ཞིག་
ཏུ་བྱ་དངོས་མང་པོ་འབྱུང་མིན་ན་ཡང་དེ་ལས་གཞན་གོ་བར་བྱེད་དགོས་ཏེ། དཔེར་
ན། མི་ལམ་དུ་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་གསལ་པོ་ཞིག་གི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་། རོ་བོ་
སོགས་ལས་གང་ཞིག་ལ་ཆེད་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། དེ་དག་གི་ཞིབ་ཐུང་གཞན་
ནི་འདིར་འགོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཞིབ་ཆགས་སུ་བརྒྱུད་ན་ཡིག་
ཆོགས་མང་དྲག་པར་མཐོང་རོ། །དེ་ལ་རྒྱུད་བཞིན། བཟང་བའི་མི་ལྟས་བསྟན་པ་ནི།
ཐ་མལ་ནད་མེད་ཀྱི་མི་ལམ་ཡིན་ཏེ། མེས་ཞལ་དུ་སྐྱེའོ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་ལྟན་དུ་
བསྟན་པ་འདི་ལྟར་ཏེ། སྐྱེའོ་མེས་ལས། ལྟ་དང་བཅས་ཟེ་རྒྱ་མཚོག་དང་། །བ་ལང་རྒྱལ་པོ་
མཛའ་བཤེས་གསོན། །སྦྱེས་བྱ་དཔ་བ་གྲགས་ལྟན་དང་། །མེ་འབར་བ་དང་དྲངས་
པའི་མཆོ། །བུ་མོ་བྱེད་མེར་པོ་དང་། །གོས་དཀར་གྱོན་ཞིང་མདངས་ལྟན་དང་། །སྦྱེས་
བྱ་བ་དང་ལུས་འབར་དང་། །ཁྲག་གིས་ལུས་ཀྱན་བྱག་བ་དག །གང་གིས་མཐོང་བར་
གྱུར་པ་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་མི་ལམ་བཟང་པོ་འདི་ལྟ་བུ་གང་གིས་
མཐོང་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་རིང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འཕྲོག་པར་འགྱུར་རོ། །ལྟ་
ནི་བརྒྱ་བྱིན་དང་རྒྱ་ལྟ་ལ་སོགས་པའོ། །མཛའ་བཤེས་ནི་མཛའ་བོ་སྟེ་དེ་ཡང་གསོན་

བའོ། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ནི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ངང་རྒྱལ་ཅན་ལོ། །ཐགས་ལྡན་ནི་སྙན་
བས་ཀྱན་ཏུ་བྱེད་པའི་མེད། །མེ་འབར་བ་ནི་ཤིང་མང་པོ་དང་བཅས་ཏེ་ཤིང་འབར་
བའོ། །དྲངས་པའི་མཆོན་རྒྱུ་པ་མེད་པའི་མཆོད། །བྱ་མོ་དང་བྱེད་ནི་ན་ཆོད་དང་པོ་
ལ་གནས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཁ་དོག་མེད་པོ་དང་གོས་དཀར་པོ་གྲོན་པ། མདངས་དང་ལྡན་
ཞིང་ག་བྱགས་བཟང་བའོ། །སྐྱེས་བུ་ཐ་བ་ནི་ཟས་ཐ་བའོ། །ལུས་འབར་ནི་ལུས་མེད་
ལུང་པོ་ལྟར་འབར་བའོ། །ཐག་གིས་ལུས་ཀྱན་འགོས་པ་ནི་ཐག་གིས་འགོས་ཤིང་
བྱགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་གང་གི་མི་ལམ་དུ་མཐོང་བ་དེ་ནི་དགེ་བ་ཡིན་
ལོ། །གདུགས་དང་ཤ་རྒྱུན་མེ་ལོང་དུག ལྷ་མ་དཀར་པོའི་གོས་དང་ནི། །མི་གཙང་
གིས་བྱག་འབྲས་བུ་རྟེན། །ཅེས་བྱ་བ་ལའང་སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་མི་ལམ་གྱི་ནང་དུ་
གདུགས་ལ་སོགས་པ་རྟེན་པར་མི་བ་དེས་ཀྱང་ཆེ་རིང་བ་ལ་སོགས་པ་འཐོབ་པར་
འགྱུར་རོ། །དུག་ནི་ཏ་ལ་ཏ་ལའམ་བཅན་དུག་ལ་སོགས་པའོ། །སྤྲ་མའི་མེ་ཏོག་དཀར་
པོ་ནི་བར་བར་ན་ཁ་དོག་རྣམ་པ་བཞི་དང་ལྡན་པའོ། །མི་གཙང་བས་ལུས་བྱགས་པ་
ནི་བཤང་བས་ལུས་བྱག་པའོ། །འབྲས་བུ་ནི་ཨ་ལའི་འབྲས་བུའི་ཤིང་ཏོག་དང་སྐྱ་བུ་
དང་། ལྟར་ཁའི་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པའོ། །རི་བོ་ཁང་བཟང་འབྲས་བཅས་
ཤིང་། །འཛེགས་དང་མེད་གེ་སྤང་ཆེན་ཆེ། །རྟ་དང་བ་ལང་དག་ལ་ཞོན། །ཞེས་བྱ་བ་
ལ་མི་ལམ་ན་རི་བོ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཛེག་པར་མི་བ་དེ་ཡང་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
རོ། །རི་བོ་ནི་བྲག་རིའོ། །ཁང་བཟང་ནི་ཁང་བ་བཅེགས་པ་སྟེ། འབྲས་བུར་བཅས་པའི་
ཤིང་ནི་ཤིང་ཏོག་ལྡན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་དག་ལ་འཛེག་པ་དང་། རྒྱ་པོ་
མཆོ་སྙན་རྒྱ་མཆོ་བཀལ། །ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཡང་མི་གང་ཞིག་མི་ལམ་དུ་རྒྱ་པོ་

བཀའ་ཞིང་ཐར་བ་མི་བདེ་ཡང་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རྟོ། །ཤར་དང་བྱང་དུ་འགྲོ་བ་
དང་། །བཟོད་མེན་འགྲོ་དང་ཉི་བ་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ཡང་མི་གང་ཞིག་ཤར་རམ་བྱང་གི་
ལམ་དུ་མི་ལམ་ན་འགྲོ་བ་མི་བ་དང་། །བཟོད་མེན་འགྲོ་བ་སྟེ། །རང་རང་རིགས་མ་སྤུན་
བའི་གདོལ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོད་པར་མི་ས་བ་དང་། །བདག་ཉིད་ཉི་བར་མི་བ་དེ་ཡང་
ཆེ་རིང་བ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རྟོ། །ཉམ་ང་ལས་ཐར་ལྷ་རྣམས་དང་། །ལ་
མས་མངོན་པར་སྟོད་པ་དང་། །དུ་དང་ལྷང་ལས་ལྷིང་བ་དང་། །དགྲ་བོ་པམ་པར་བྱས་
པས་དག། །གང་མིས་ཆེ་རིང་ནད་མེད་དང་། །ཁོར་མང་པོ་ཉིད་པར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་
བ་ལ་ཡང་མི་གང་ཞིག་ཉམ་ང་ཞིང་དོག་པའི་གནས་ལས་ཐར་ཞིང་བྱང་བ་དང་། །དེ་
བཞིན་དུ་སྟེད་པ་མ་སོགས་པས་མི་ལམ་གྱི་ནད་དུ་བསྟོད་པ་དང་བཀྱར་བ་མི་བ་
དང་། །ཡང་གང་ཞིག་དུ་ཞིང་མཆི་མ་འབྱེན་བ་དང་། །དེ་བཞིན་དུས་ལ་ལྷང་ཞིང་འགྲེལ་
བ་ལས་ལྷང་བ་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་སྟེད་པར་སེམས་པའི་དགྲ་བོ་པམ་པར་བྱས་པའི་མི་
ལམ་སྟེས་བྱ་གང་གིས་མི་བར་བྱས་བ་དེ་ཆེ་དང་སྟོག་གནས་བ་དང་། །ནད་མེད་བ་སྟེ་
བདེ་བར་གནས་བ་དང་། །ཁོར་དང་འབྱོར་བ་མང་པོ་ཉིད་ཅིང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རྟོ། །ཞེས་
སྟོ། །གཞན་ཡང་མི་ལམ་བཟང་ངན་གཉིས་སྔ་ཕྱིར་བཏང་ན་ཕྱི་མ་དེའི་ལྷགས་སུ་
འབྱུང་པར་བཤད་དོ། །

༥ རྣམ་པར་ཐུར་པའི་མི་ལམ་དང་དེའི་དབྱེ་འབྱེད།

ཐུང་སེམས་དང་ཅ་ཁམས་ལས་མི་ལམ་འབྱུང་ཕྱིར་ལུས་ལ་ནད་གཞི་བྱང་ན་

ངེས་པར་དམིགས་བསལ་གྱི་མི་ལམ་ཡོང་སྟབས། ཡིད་འཇུག་བྱ་གནད་གྱིས་བཀག་
ཕྱིར་མཐོང་། །ཞེས་ནད་གྱིས་མི་ལམ་ལ་འགྱུར་ཐོག་ཡོད་པ་བསྟན་ཡོད་པ་དང་། འདི་
གཙོ་བོ་ནད་ཅན་རང་ལ་ལྟོས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། ནད་ཅན་གྱི་མི་ལམ་ལས་ནད་
གཞི་ངོས་འཛིན་དང་བྲག་བསྐྱེད་བྱུང་ཡོད་མེད་སོགས་ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པར་ནད་
ཐོག་ལག་ལེན་ལ་བན་ཐོགས་ངེས་ཅན་ཡོད་པ་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་། ཐོག་མར་མི་ལམ་
འབྲུག་བྱེད་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་དག་ཡོད་མེད་ལ་བརྟག་ཞིབ་མ་བྱས་ན་ནོར་འབྲུལ་
འབྱུང་ཉེན་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། སྤྱིང་གི་ན་ཆ་ཡོད་པའི་མི་ཁ་ཤས་ལ་ཁང་སྤྱང་དང་
གཡང་སོགས་ནས་མར་ཟགས་བ་དང་རམ་བྲག་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་མི་ལམ་གཏོང་བ་
ཡིན། འོན་ཀྱང་། ལག་པའི་སྤྱིང་ཁ་བཀབ་བ་དང་ཉལ་ཆས་མཐུག་བྲག་བ་དང་། ཁ་
སྤྱབ་དུ་ཉལ་བ་སོགས་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་སྤྱིང་ལ་བྲུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ནས་མི་ལམ་དེ་
རིགས་གཏོང་གི། དེའི་ཕྱིར། ནད་བ་ཞིག་ལ་མི་ལམ་བརྟག་དབྱེད་བྱ་ཆོ། མི་དེའི་
ཉལ་སྤངས་ཅི་འདྲ་ཡིན་བ་དང་། ཉལ་ཆས་མཐུག་མིན་སོགས་ངེས་པར་དུ་ཤེས་རྒྱ་
གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་བྲུགས་གྱིས་ལུས་འབྲུགས་བ་དང་ཕྱི་སྤྱང་
གི་སྤྱད་སྤྱོད་སོགས་མི་ལམ་དུ་སྤྱང་ཚུལ་གཞན་ཞིག་གི་སྤྱང་ནས་མི་ལམ་སྤྱོད་ལུས་
འབྲུགས་བ་དང་སྤྱོད་པོ་བ་སོགས་མཛོན་བ་ཡིན། སྤྱིར་ནད་ཅན་གྱི་མི་ལམ་ལ་རྟོགས་
སྤྱོད་བ་ཞིག་དང་དོན་དཀའ་བའི་རིགས་གཉིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། རྟོགས་སྤྱོད་བའི་རིགས་
ནི། དོན་སྤྱོད་དང་མ་ལག་ལ་ནད་ཡོད་ཆེ་རྒྱུད་དང་ཅ་ཁམས་གྱི་འབྲེལ་བས་དེ་དང་རྒྱ་
མཐུན་དུ་མི་ལམ་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱོད་རྒྱུད་དང་སྤྱིང་ནད་ཡོད་ཆེ་
དངངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མི་ལམ་མང་པོ་གཏོང་བ་དང་། སྤྱོད་བར་ནད་ཡོད་ཆེ་མི་སྤྱང་དུ་

དབུགས་བསྐྱབ་ཐེབས་པ་སོགས་སྤང་བ་དང་། ཚ་བ་ཆེ་ཆེ་ཆ་འཁྱུལ་གྱིས་མི་ལམ་ཐ་
 ཟེ་མང་པོ་མི་བ་དང་། མཁལ་མ་དང་གཅིན་ལམ་ལ་ནད་གཞི་ཡོད་ཆེ་མི་ལམ་ལ་
 གཅིན་པ་གཏོང་དཀའ་བ་དང་ཡང་ན་གཅིན་པ་གཏོང་འདོད་གྱིས་གསང་སྟོང་འཆོལ་
 བ་དང་གཅིན་ཡང་སྤིང་གཏོང་བ་སོགས་འོང་བ་དང་། མིག་ལ་ནད་ཡོད་ཆེ་མིག་གིས་
 བྱ་དངོས་དག་གསལ་པོ་མི་མཐོང་བ་དང་། རྩ་ནད་ཅན་གྱིས་མི་སྤང་དུ་སྤྲུགས་པ་པོ་
 མི་པོ་བ་སོགས་འོང་། གོ་དོན་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་རིགས་ནི། མི་ལམ་གྱི་སྤང་བས་
 གསང་བའི་སྟོན་པ་ནད་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་བ་སྟེ། དཔེར་ན། གཅིན་འབབ་མ་ལག་ལ་
 ནད་གཞི་ཡོད་ཆེ་ཆུ་ས་པ་དང་ཆུ་བྱ་བྱིང་བ་དང་། ཆར་ཞོད་ཆེན་པོ་འབབ་པ་
 སོགས་ཆུ་དང་འབྲེལ་ཡོད་གྱི་མི་ལམ་མང་པོ་འོང་བ་དང་། མཆིན་མཁྲིས་ལ་ནད་གཞི་
 ཡོད་ཆེ་མི་འབར་བ་དང་ཉི་འོད་ཆ་བ་སོགས་ཆ་བྱོད་ཆེ་བའི་དངོས་པོ་མང་པོ་མི་བ་
 དང་། ཁྲག་ལ་ནད་གཞི་ཡོད་ཆེ་བྱ་དངོས་པལ་ཆེ་བ་དམར་པོར་ཤར་བའི་སྤང་བ་
 འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ནད་རྟགས་གཞན་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱར་ནས་ནད་ངོས་
 འཛིན་རྒྱ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

ནད་པ་ཞིག་ལ་སྤྲོན་བཅོས་བྱ་ཆེ་མི་ལམ་བརྒྱད་ནས་འག་བསྐྱེད་ཡོད་མེད་
 རྟོགས་སྐྱབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ནད་པ་ཞིག་ལ་མ་ཁུ་བ་ལྟ་བུའི་ནད་གཞི་ཡོད་ཆེ་མི་ལམ་
 དུ་ཁ་ལས་ཁྲག་དང་དངོས་རྩས་གཞན་སོགས་སྤྲུག་ཅིང་དེ་རྩིས་ན་ལྷག་མེད་པ་ལྟ་བུ་
 ལྱུང་བ་དང་། ཁྲུས་བྱས་པ་དང་གོས་གཙང་མ་གྱོན་ན་ནད་ཞི་བའི་སྤྱི་རྟགས་ཡིན་པ་
 དང་། མིག་མི་གསལ་བའི་ནད་གཞི་ཅན་གྱི་མི་ལམ་ལ་གསལ་པོར་མཐོང་བ་དང་སད་
 རྩིས་དངོས་གནས་འག་བསྐྱེད་ལྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་མི་ལམ་གྱི་རྩིན་གྱིས་

སེམས་ལ་དགའ་སྐྱིའི་འདུ་ཤེས་བྱང་ནས་ནད་པའི་ནད་གཞི་ལ་འགྱུར་ཐོག་འབྱུང་
བའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ནད་པའི་མི་ལམ་དུ་ནད་གཞི་ལྷི་རུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་མིས་ཆེ་
དོན་དངོས་ཐོག་འགྱུར་བ་མེད་ནའང་སེམས་སྐྱུག་གིས་ནད་གཞི་ལྷི་རུ་འགྲོ་བ་དང་།
འགའ་ཤས་དེའི་ཐོག་ཕྱོགས་སུ་ཡོང་བའང་ཡོད་པ་སོགས་ནི་སེམས་རྒྱས་ལས་བྱང་
སྟབས་སྒྲུབ་པས་དེའི་སྐོར་ལ་དོ་སྣང་ངེས་ཅན་བྱེད་དགོས།

མི་ལམ་དུ་ནད་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་སྐྱེ་ལྟས་ཡོང་བ་ནི་དཔེར་ན། མོ་རངས་ལ་མིས་
པའི་མི་ལམ་དུ་གོ་ཆ་བགོ་བ་སོགས་མིས་ན་འགོས་ནད་སོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ་
དང་། སེམས་ཏོག་བདུད་ཅི་ཐོས་ཆེ་རིང་པོར་འགྱུར་བའི་རྟགས་སོགས་དང་། མི་གཙང་
བའི་ཟས་སྒྲོམ་བསྐྱེན་པ་དང་གོས་རྩལ་གྱོན་པ་དང་ལུས་ལ་སློག་ཆགས་འབྱུང་བ་
དང་། ཁྱི་དང་གཙན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་སོ་བཏབ་པ་སོགས་བྱུང་ན་ན་བའི་སྐྱེ་ལྟས་
ཡིན། མི་སྣང་གི་སློག་ཆགས་དང་ཕྱོགས་སོགས་ལ་འབྱུང་ཁམས་ཀྱི་རྒྱས་པ་འཕེལ་
རྒྱད་དང་གནས་མི་གནས་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་ཞིབ་རྩུ་ཡོད་ནའང་འདྲིར་རེ་རེ་
བཞིན་མ་བཤད། དེ་ལས་མ་འོངས་པར་ན་བའི་ལྟས་དང་ནད་པའི་འཆི་ལྟས་སུའང་མི་
ལམ་འབྱུང་བ་བཤད་རྒྱུ་དུ་བསྐྱེན་པའི་གཞུང་ཆོག་གི་འབྲེལ་བ་ལ། མེས་ཞལ་དུ།
མི་གང་ཞིག་ནད་ཀྱིས་མནར་བའི་མི་ལམ་དུ་བྱི་ལ་དང་། སྤེལ་དང་། ལྷག་དང་། ཨ་
དང་། རོ་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཞོན་པར་མིས་ན་འཆི་བདག་གི་ཞགས་པས་
ཟེན་པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མ་ཉི་དང་རྟ་དང་། བག་དང་བོང་བྱ་དང་། ར་མོ་
རྣམས་ལ་གཙུག་བྱུང་ཞོན་ནས་གཤིན་ཇི་གནས་པའི་ས་སྤོ་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར་མིས་
ན་ཡང་འཆི་བར་འགྱུར་ཞིང་། ནད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བོར་འོང་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷུག་

མཁམ། རྫོང་པོའི་རིགས་སྐྱེས་ཏེ་བྱ་ཆང་བཅས་སམ། ཏ་ལའི་རྫོང་པོ་དང་ཆེར་མ་ཅན་
གྱི་ཤིང་ལ་སོགས་པ་སྙིང་གར་སྐྱེས་པའམ། སྙིང་ནས་བད་མ་བྱེ་རོལ་དུ་བྱུང་། ཡང་ན་
གཡང་དུ་བྱུང་བ་དང་། དུར་ཁྲོད་དུ་ཉལ་བ་དང་། མགོ་མོ་ཆག་པ་དང་། བྱ་རོག་དང་ཡི་
དྲགས་དང་མེ་ཤ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་དང་། རྒྱང་ལག་གི་པགས་པ་
ས་ལ་བྱུང་བ་དང་། སྤར་ཡང་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། རྩས་ཁྲེར་བ་དང་། འདས་
དུ་བྱིང་བ་དང་། ཉ་ཆེན་པོའི་ཁར་མིད་པ་དང་། ལྷགས་དང་གསེར་མང་པོ་རྙེད་པ་དང་།
ཆོང་དང་འཐབ་མོ་གཉིས་ཀ་པམ་བ་དང་། བློ་བའི་ཁྲལ་འདེད་པ་དང་། བག་མ་ལེན་པ་
དང་། གཅེར་བྱར་འདུག་པ་དང་། སྐྱ་དང་ཁ་སྐྱ་བྲེགས་པ་དང་། རང་གི་གཉེན་བཤེས་
སྤར་གྱི་བའི་གཤིན་པོ་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་ཆང་འཐུང་ཞིང་། ཡང་ན་དེས་ཐུར་ལ་འདུད་
པར་བྱེད་པ་དང་། ལུས་ལ་གོས་དམར་པོ་དང་བྲེང་པ་དམར་པོ་བརྒྱན་པ། དེ་དང་འབྲ་
བའི་གཤིན་པོ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལ་སོགས་པ་བཟླ་མི་ཤིས་པའི་
མཆོན་མ་མི་ལས་དུ་བྱུང་བའི་ནད་པ་དེ་དག་ནི་འཆི་བདག་གི་དབང་དུ་སོང་བའི་ལྷས་
ཡིན་ལ། ནད་མེད་རྣམས་ལ་མིས་ཀྱང་མི་ཤིས་པ་སྤྲད་ནས་འབྱུང་བས་ཤིས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་བསྟན་པ་དང་། གོས་དམར་གྲོན་པ་དང་། ལུས་མདོག་དམར་བ། བྱང་
མེད་དགོད་པ་མིས་ན་ཁྲག་མཁྲིས་ནད་ཀྱིས་འཆི་བ་དང་། མ་ཉེ་ཞོན་པ་མིས་ན་གཙོང་
ནད་ཀྱིས་འཆི་བ། ཆེར་མ་ཅན་དང་འོད་མའི་ཏ་ལ་སྐྱན་ཀྱིས་འཆི་བ། སྤྱིན་བསྐྱེག་
བྱེད་པ་དང་། ལྷག་པ་བྱེད་པ། བད་མ་སྙིང་ཁར་བྱུང་བ་མཛེན་དུ་ཀྱིས་འཆི་བ། མེ་ཤ་
ཅན་དང་མཉམ་དུ་སྐྱུམ་འཐུང་བ་གཅིན་ནད་ཀྱིས་འཆི་བ། སྤྱིན་པོ་དང་གར་བྱེད་པ་
དང་ཆུར་བྱིངས་པ་སྐྱོ་བྱེད་ཀྱི་ནད་ཀྱིས་འཛིན་རྟགས་དང་། ར་རོ་གར་བྱེད་པ་དང་གི་

མིས་ཁྱིམ་བ་མིས་ན་བརྗེད་བྱེད་ཀྱི་ནད་ཀྱིས་འཛིན་པ། ཉི་ཟླ་ལྷུང་བ་མིས་ན་མིག་མོང་
བའི་ནད་འབྱུང་བ་སོགས་ལེ་སྟོན་དུ་བསྟན་འདུག་གཞན་དམིགས་བསལ་གྱི་ནད་ལ་
མི་རྟགས་འབྱུང་བ་དཔེར་ན། ལྷན་ནད་འབྱུང་བའི་སྤྲ་ལྟས་ལ། ལེ་སྟོན་དུ། མི་ལམ་དུ་རྩ་
དང་ཤིང་དང་ནེུ་གསིང་རྣམས་ནི་གཏད་དུ་རྩྭ་དཔེ་རྟགས་དང་། སྤལ་བ། ལྷོང་མོ།
ཉ། སྤྲལ། འབྲ། སྤང་བྲ། སྤིག་པ། སྤོམ། རྩ་ཟླ། སྤོག་མ་སོགས་ལུས་ལ་འབྱུང་བ་དང་
དེ་དག་གི་གསལ་ན་འདུག་པ་དང་། གཡལ་ག་དང་མཛོ་དང་གཅན་གཟན་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་དེད་པ་ནི་གཏོན་གྱི་རྟགས་དང་། མི་མོང་བའི་སྟོང་མ་འཕྲང་ལ་འཕྲུལ་བ་
དང་གཡང་ལ་ལྷུང་བ་རྣམས་མནན་པར་རྩྭ་རྟགས། ཉི་མ་བྱུང་བ་དང་། ས་སྟོས་པ་
དང་། སེར་བ་འབབ་པ་དང་། མདའ་འཕུ་བ་སོགས་བྱད་ཁ་སྤྱིའི་རྟགས། བྱད་མེད་
དག་གིས་ལུས་བྱངས་འབྲེན་པ་མི་བ་ནི་མོ་གཏོན་གྱི་རྟགས་ཉེ། དེ་ལྟས་ཆོར་བའི་
དུས་ཡིན་ཉེ་གཏོན་གྱིས་འདེབས་པའི་རྟགས་དང་། ཞེས་གཏོན་གྱིས་འདེབས་པའི་
དུས་བསྟན་པ་དང་། ལྷ་འདྲའི་བར་གཅོད་གཏོང་བ་ལ། མི་རྟགས་གསལ་པོ་འབྱུང་བ་
ནི། དཔེར་ན། གཡུ་ཐོག་སྟོང་ཐིག་ཟླ་བ་ཀྱི་ལས་ཆོགས། ལྷ་སྟན་གཤམ་འདྲེ་མནན་
ཐབས་མཐུ་སྟོབས་གསེར་གྱི་རི་བོ་ལས། ཐེུ་རང་གི་རྟགས་ལ། དེ་རྟགས་མི་ལམ་
བྱིས་པ་ནི། ཤལ་མདོག་མང་པོ་རྩེས་པ་མི། ཞེས་བྱིས་པ་ཐལ་མདོག་གིས་ཐེུ་རང་
མཆོན་པ་དང་། དམ་སྤི་བྲ་གཏོང་རྩལ་ལའི་རྟགས་ལ། མི་ལམ་བྲ་བྱི་གཅན་གཟན་
དང་། རྒྱལ་པོའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཤས་ཆེར་འབྱུང་། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན། འདྲེ་མོ་ལ་མི་
ལམ་ཐིག་ལེ་འཛག་པར་བྱེད། ཅས་དང་། དེ་རྟགས་བྱད་མེད་ཤས་ཆེར་མི། ཞེས་འདྲེ་
གཏོན་གྱིས་མི་ལམ་འབྲུགས་པ་དང་དེའི་རྟགས་ལས་གང་ཞིག་གཏོད་པ་ཤེས་སུ་བ་

བས་ན། དེ་བརྗོད་པའི་ཐབས་མ་ནོར་བ་ལ་བརྩོན་ཆོག་གོ།

དེ་ལྟར་སྒྱིར་བཀྲ་མི་ལམ་དུ་འབྱུང་བའི་བྱ་དངོས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ནང་
 དོན་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པས། མིའི་ཁམས་དང་། གནས་སྐབས་གང་དང་དོན་ཅི་ཡིན་
 སོགས་ལ་ཞིབ་དབྱད་ནན་ཏན་གྱི་དགོས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཚུ་ལ་མཆོན་ན། ཚུ་
 བཞུར་བ་དང་རྒྱ་མཆོ་སོགས་བད་ཀན་ཁམས་གྱི་མི་ལ་མི་བ་དང་། ཚུ་རྟོག་ཅན་མི་
 གཙང་བ་ཚུ་ནད་ཅན་ལ་མི་བ། ཚུས་ཁྲིམ་གྱི་དབ་མིས་ན་ནད་སླིབ་དག་པ་མཆོན་པ་
 དང་། ཚུ་རྒྱས་དང་ཚུ་མིག་བརྟོན་པ་སོགས་རྒྱ་ཁོར་འཕེལ་བའི་ཉགས་སུ་མི་བ་དང་།
 ཚུ་པོ་བཀལ་སྟུང་མིན་ལས་དོན་དག་འབྱུང་མིན་བཟག་པ་སོགས་དང་། གཞན་མི་
 རིགས་དང་ས་ཆ་སོ་སོའི་ཡུལ་སྟོན་མི་འདྲ་བ་དང་འཆོ་བའི་གོམས་གཤིས་མི་འདྲ་
 བའི་རྒྱུན་གྱིས་མི་རིགས་རེ་ལ་དངོས་པོ་གཅིག་པར་འབྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོང་སྟེ་ད་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་སྒྱི་མ་ཐུན་གྱི་ངོས་འཛིན་འདྲ་བའང་ཡོད་སྟེ་དེ། སྐུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཞེ་
 སྟེ་དུ་བྱུང་བ་ཕྱིར་སྐུལ་གྱིས་ཞེ་སྟེ་མཆོན་པ་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་ལ་གཅིག་མཐུན་དུ་
 ཡོང་བ་ལྟ་བུལ།

༤ གཉིད་དང་མི་ལམ་ལ་འགྲེལ་བའི་འཕྲོད་བསྟེན།

གཉིད་ནི་ལུས་ལ་ངལ་གསོ་སྤྱིར་བཏེང་རུང་གི་སྒྲ་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་དེས་
 ལུས་ལྷང་གི་སྒྲིམ་སྒྲིག་ལ་ཕན་པ་དེས་ཅན་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས་འཛོད་པ་སྟེན་གྱི་མ་
 ལག་གས་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། ལུས་སེམས་ལ་ངལ་གསོ་སྤྱིར་བཏེང་ལུས་ཀྱི་

འབྱུང་ཁམས་སྟོམ་ཕྱིར་རྒྱན་ལྡན་གྱི་གཉིད་མ་བྱུང་ཆེ་ལུས་གྱི་བདེ་ཐང་ལ་གཞོན་
སྟོན་ཆེན་པོ་ཡོང་སྲིད་དེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པར། བདེ་སྤྱག་སྟོམ་སྟེམ་སྟོབས་ཆེ་
རྒྱུད་། །བྱད་མེད་ལ་མོད་མི་མོད་དང་། །ཤེས་དང་མི་ཤེས་འཆོ་དང་འཆི། །གཉིད་ལ་
རག་ནི་ལས་བ་ཡིན། །ཞེས་གཉིད་མ་བྱུང་ཆེ་ཤ་སྟེམ་བ་དང་སྟོབས་རྒྱུད་པ། ཤེས་བ་
མི་གསལ་བ་སོགས་གྱི་སྟོན་འབྱུང་བར་གསལ་བ་ཤད་བྱས་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་གཉིད་ནི་
མིའི་འཛོད་བསྟེན་དང་དམ་དུ་འབྲེལ་ཡོད་པས་མི་ཆོས་རྟག་པར་གཉིད་ལ་དོ་སྤྲང་དང་
ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུར་རིན་ཐང་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། དེའང་དུས་གྱི་འབྲེལ་བས་འགྱུར་ལྡོག་
འབྱུང་གི་ཡོད་དེ། མཆོན་མོ་གཉིད་མ་ལོག་ན་མཆོན་མོ་ཟླ་ཁམས་རྒྱ་ཚུལ་འཁྲུགས་
ཏེ། ལུས་གྱི་རྩ་རྒྱུད་གི་ཁམས་འཁྲུགས་ནས་རྒྱུད་འཕེལ་བ་དང་ལུས་མི་བདེ་ཞིང་
སེམས་མྱོངས་ནས་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀར་རྩལ་བ་དང་། ཉིན་མོ་གཉིད་ལོག་ན་
ལུས་སེམས་ལ་ལྷི་བར་གྱུར་ནས་ཟས་སྟོམ་མི་འཇུ་བ་དང་བད་ཀན་དང་མཁྲིས་བ་
བསྐྱེད་པ་དང་། ཆ་བ་སྐྱེ་བ་དང་སློ་རིག་འཐིབས་པར་འགྱུར་བའི་སྟོན་འབྱུང་བ་དང་།
སོ་གཤི་དུས་ལ་མཆོན་མོ་ཐུང་ཞིང་རྒྱུད་འཕེལ་ནས་ལུས་སྟོབས་འཛོལ་ཅིང་རྩལ་
པས་ཉིན་གཉིད་ལོག་ན་པན་བ་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་དུ། སོས་ཀ་རྩལ་ཅིང་མཆོན་མོ་ཐུང་
བས་ན། །ལུས་གྱི་སྟོབས་འཛོལ་རྒྱུད་འཕེལ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཉིན་པར་གཉིད་ལོག་
སྟེམ་ཅིང་འགྱུར་བས་པན། །ཞེས་གསུངས་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆང་གིས་བཟི་བ་
དང་ལུས་རྩུངས་ཞན་པ། དུབ་ཅིང་ལྷ་ངན་ཆེ་བ། ཇམ་བ་དང་རྒྱུད་ནད་ཅན་དག་ལ་ནི་
ཉིན་པར་གཉིད་ལོག་ན་ཅི་སྟེམ་གྱི་རུས་པས་པན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེ་མིན་དུས་
མིན་ལ་གཉིད་ལོག་ཆེ་བད་ཀན་འཕེལ་ཞིང་ལུས་སྐྱ་སོབ་དུ་སྤྲངས་བ་དང་། ཤེས་བ་

མོངས་བག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། རིམས་ནད་དང་རྒྱགས་ཤིང་ཆམས་བས་འདེབས་པ་
 དང་། མགོ་ན་ཞིང་སྦྱིད་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་རྒྱན་འགགས་ནས་ལོ་བའི་མེ་རྩོད་ཉམས་
 བས་སྤང་བར་བྱའོ། །རྒྱན་དུ་གཉིད་འཕེལ་ཞིང་ཤས་ཆེན་སྦྱང་བར་གནས་པ་དང་
 འཁྲིག་པར་བསྟེན་ན་བད་ཀན་ཟད་ནས་གཉིད་ཡང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ལ། གཉིད་ཡེར་ན་
 གྲུལ་མང་དབང་པོ་མི་གསལ་ཞིང་མགོ་འཁོར་བ་དང་ཟས་མི་འཇུ་བར་རྒྱང་ནད་
 བསྐྱེད་པར་བྱེད་བ་ཡིན་བས་དེ་ལ་མཆན་མོ་ཅི་བཞིན་གཉིད་ལོག་པ་དང་། འོ་མ་རྩོན་
 མོ་དང་། ཞོ་དང་། ཆང་དང་ཤ་ཁུ་སོགས་རྒྱང་སྤྲོ་སྤྲོ་བའི་རྩོ་བཅུད་ཀྱི་ཟས་སྒྲོམ་
 བསྟེན་པར་བྱ་བ་དང་། རྒྱང་གསང་ཁག་ལ་ཉིལ་མར་སོགས་ཀྱིས་སྦྱུས་བྲུག་བྱ་ཞིང་
 བསྐྱེད་མཉེ་བྱས་ན་སྤྲོ་བ་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་བྱ་བ་སྦྱོད་ལམ་ཀྱི་གནས་སྟེ། གཞན་དུ་ཉིན་
 གཉིད་བད་ཀན་སྦྱེད་ཅིང་སྤངས། །མོངས་བག་མགོ་ན་སྦྱིད་སྦྱར་རིམས་འདེབས་
 འགྱུར། །གཉིད་འཕེལ་རྒྱགས་དང་སྦྱང་བྱ་བྱུང་མེད་བསྟེན། །གཉིད་ཡེར་འོ་མ་ཞོ་ཆང་
 ཤ་ཁུ་བཅུད། །མགོ་ལོ་བསྐྱེད་ཞིང་ན་བ་སྦྱུས་ཀྱིས་དགང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མ་
 གོམས་པར་གཉིད་མ་ལོག་པར་ནང་བར་ཟས་སྒྲོམ་མ་བསྟེན་པར་སྦྱང་བར་བྱས་ནས་
 གཉིད་མ་ལོག་པ་དེའི་ཡུན་ཀྱི་བྱེད་ཅམ་ལ་གཉིད་ལོག་ན་གཉིད་ཀྱིས་ངོམས་པ་ཡིན།
 གཉིད་ལོག་པའི་ལུས་གནད་ནི་དབྱང་གཡས་ས་ལ་པལས་ནས་ཉལ་ན་སྦྱིང་དང་ཁྲག་
 གི་འཁོར་རྒྱག་ལ་པན་པ་དང་། ཅོག་ནས་གཉིད་ནའང་བད་ཀན་མེད་ཅིང་མི་རྩུབ་པར་
 འགྱུར་བ་ཡིན། གཉིད་དང་མི་ལམ་འབྲེལ་བ་གཉིང་ཟབ་ཡོད་དེ། གཉིད་མེད་ན་མི་ལམ་
 མེད་པ་དང་། མི་ལམ་མེད་ནའང་གཉིད་ཡོད་སྤིང་ན་ཡང་། མི་ལམ་ཁ་ཅིག་གིས་གཉིད་
 ལ་གཞོད་སྒྲོན་ནམ་ལོག་ཐུག་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དངངས་སྒྲག་དང་ཞེད་སྤང་ཆེ་བའི་མི་

ལམ་བཏང་རྗེས་མི་འགའ་ཞིག་དེའི་རྒྱུན་གྱིས་གཉིད་ལོག་དཀའ་བ་དང་གཉིད་ལོག་
ཆེ་དེ་འདྲའི་མི་ལམ་ཡང་བསྐྱར་ཁོང་བར་འཇིགས་ནས་གཉིད་ལོག་གི་མེད་པ་ཡིན།
རྒྱ་རྒྱུན་གང་རུང་གིས་མི་ལམ་ཡག་པོ་ཞིག་བཏང་ནས་སད་རྗེས་སེམས་ལ་དགའ་སྟོ་
ཆེན་བཟང་བ་དང་། མི་ལམ་མི་འདོད་པ་བཏང་ནས་ཡིད་མི་དགའ་ཞིང་ལས་ཀ་
སོགས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་སྲིད་པས། མི་ལམ་ངན་པ་ཏྟག་ཏུ་མི་བ་དག་བཟང་དུ་
བསྐྱར་ཐུབ་ན་ལུས་སེམས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་ཕན་པ་འབྱུང་སྲིད་པ་ཞིག་དང་། ལུས་
ལ་ཉིན་གྱི་ཉི་མའི་ཁམས་དང་མཆན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་བའི་རང་བྱུང་གི་སྤང་ཚུལ་དུས་
སྤང་ཚུལ་བཞིན་རྒྱ་བའི་ལུས་ཀྱི་རང་བྱུང་བདེ་ཐང་གི་ཅ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །

༡ མི་ལམ་ངན་པ་བརྒྱུག་ཐབས།

སྤྱིར་མི་ལམ་ངན་པ་ལ་ཉེས་སྒྲིན་ཆེ་སྤྱིར་དེ་བརྒྱུག་དགོས་པ་གསེར་གྱི་བཤད་
རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་འཇིག་ལྟས་བསྟན་པའི་ལེུའུ། མི་ལམ་ནམ་འགྱུར་རིང་དང་མ་དེས་
ལྟས། །ཆོགས་གསོག་སྒྲིབ་ཡི་དམ་སྤྱུང་འགྱུར་བརྒྱུག ཅས་སྤྱིར་རགས་པའི་
དབང་དུ་བསྟན་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེས་ཞལ་དུ། བོད་དུ་བཤད་པའི་རིང་བ་ལ་སོགས་
པའི་འཆི་ལྟས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་མི་ལམ་དང་། ལྟས་འགྱུར་དང་། རིང་
བ་དང་། མ་དེས་པའི་ལྟས་ནམས་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཆི་བ་ཁོ་ནར་མ་དེས་པས། དེ་
ནམས་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། ལྟོང་པ་ཉིད་བསྐྱོམ་པ་
ལ་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་རང་བཞིན་གྱིས་བབྱིས་པ་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འདི་མ་

མེད་པ་སྒྲོག་ཅིང་ཡི་གེར་འབྲི་བ་དང་། རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ནས་རི་ལྷར་འབྱུང་བ་ལྟག་པའི་ལྷ་
སྒྱུབ་ཅིང་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་། གཞན་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལུལ་ལུགས་རང་
ལུགས་མ་ཐུན་པའི་རིམ་གྲོ་སོགས་སྤར་ཡི་དམ་དུ་བཅས་པ་རྣམས་ལས་སུམ་འགྱུར་
གྱིས་ལྟག་པར་བྱས་ན་འཆི་བ་ལས་བསྒྲོག་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་འཆི་ལྷས་སྒྲ་ཆོགས་
བ་ཆོས་ཀྱི་ཆོ་གའི་སྒྲོན་པ་བསྒྲོག་ཚུལ་བསྟན་ཡོད་པ་ལ། བྱད་པར་མི་ལམ་ལ་སྤྱར་
ན། ཡི་དམ་སྒྲོལ་མ་དང་རྟ་མགིན་སོགས་གྱིས་མི་ལམ་ངན་བ་སྤྱི་བསྒྲོག་བ་དང་། བྲེ་
བག་ཏུ་སྤྱ་གདོན་གྱིས་གཞོན་རྟགས་སྤྱུལ་དང་སྤལ་བ་སོགས་གྱིས་རང་ཉིད་ལ་འཆེ་
བའི་མི་རྟགས་བྱུང་ན་དེ་ལ་ཁྲི་རྒྱལ་རྟ་མགིན་དང་དོ་རྩེ་བྱུང་གི་སྤགས་བསྐྱབ་བ་དང་། བྲེ་
བཙུན་དང་བྱིས་ལ། བྱད་མེད། ལྷེར་བཟོ་རྟིང་བ་དང་རལ་བ་སོགས་བྱུང་ན་བརྒྱལ་
བསེན་གྱི་རྟགས་ཡིན་པས་དེ་དག་གྲུ་རུ་བག་པོ་དང་དོ་རྩེ་གྲོ་ལོད་སོགས་ཀྱི་ཆོ་གས་
བསྒྲོག་པ་སོགས་རིག་པས་དཔག་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་རང་ཉིད་ལྷ་གང་ལ་
མོས་བ་དང་ཆོས་ལུགས་གང་དུ་གཏོགས་པའི་ཡི་དམ་དང་མཁའ་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་ཆོ་
ག་ལ་བཙོན་ཆོག་གོ། དེ་ལ་བྱུག་འཆོལ་བ་དང་སྤགས་བསྒྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་
ཆོགས་བསགས་ན་ལུས་ཀྱི་ཅ་ཁམས་དང་ཁྲག་ཁམས། རྒྱུད་ཁམས་དང་ཐིག་ལེ་
སོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་སྟོན་སྤྱི་བྱས་ཏེ་ཡིད་འཇུག་བྱ་བ་བྱས་ཏེ་མི་ལམ་ངན་བ་
བསྒྲོག་པའམ་སེལ་ནས་ཆེ་རིང་བར་བྱེད་སྤྱབ་པས། འདི་རྣམས་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་
གནད་ཟབ་མོ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། མི་ལམ་ལས་སད་རྩེས་སྤྱིང་མི་དགའ་བར་གྱུར་ན་ཏ་
ཞེས་ལན་བདུན་ནས་ཉིར་གཅིག་བརྗོད་ན་སྤྱིང་མི་བདེ་བ་སེལ་བ་དང་། འབྲུག་སུམ་
ཀྱི་བསྐྱས་པས་མི་ལམ་རྩུབ་མོ་ཞི་བར་འགྱུར་བ་སོགས་གྱིས་མཆོན་ནོ། །གཞན་ཡང་

རིན་ཆེན་ཚུ་ཏ་ཏ་ལུས་ལ་འཆང་ན་མི་ལམ་རན་པ་བསྒྲོག་ཐུབ་པ་སོགས་སྤན་ཇས་
འཆང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་པན་པ་སོགས་བོད་ཀྱི་སྤྲ་རབས་མཁས་པ་དག་གིས་
གསུངས་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་རིན་ཐང་ཤིན་ཏུ་ཆེན། མི་ལམ་རན་པ་
བསྒྲོག་པ་ལ་གཉིད་སད་པ་དང་འབྲེལ་དུ་ཉིང་འཛིན་བསྒྲོམ་པ་དང་སྤྲགས་བསྒྲུབ་
སོགས་ཀྱིས་ཞིབ་བརྩེད་པ་དང་འབྲེལ་བུ་རྒྱུ་དུ་གཏོང་བུ་བར་བཤད་པ་ལ་དགེ་
མཆན་ཆེ་སྟེ། སེམས་ཀྱས་དང་དག་གི་རྒྱུད་དབུགས་རྒྱ་སྤངས་ཀྱིས་ལུས་ཁམས་
དབང་དུ་བསྐྱར་ཐུབ་པས་སོ། །

༥ མི་ལམ་དབང་དུ་བསྐྱར་བའས་ཀྱི་གསང་བའི་རྣམས་དང་ སྤྲགས།

ཅ་ཁམས་དང་རྒྱུད་སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་མི་ལམ་འབྱུང་བྱིར་ཅ་རྒྱུད་སེམས་
གསུམ་དབང་དུ་བསྐྱར་བའམ་དེ་དག་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་ན། མི་ལམ་ལ་འབྱུང་སྟོག་
གཏོང་བུ་བར་དང་། ཐ་ན་མི་ལམ་དབང་དུ་བསྐྱར་ནས་གསང་བ་རྟོགས་ཐུབ་པའམ་
མི་ལམ་བཀོལ་སྟོན་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན། འདི་དག་གི་ལག་ལེན་ནི་སྤྲ་རབས་ཀྱི་མཁས་
པ་མང་པོས་གསུངས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། མི་ལམ་པའི་ལས་སྒྲ་ཆོགས་པའི་སྤྲགས་ཀྱི་
བེ་བུམ་དགོས་འདོད་ཀྱན་འབྱུང་གཏོར་གྱི་བུམ་པ་བཟང་བོ་ཞེས་པ་ལས། མི་ལམ་
དང་ཉམས་སྐྱབ་པའི་སྤྲགས། ཨ་ནན་ཏི། ཏན་ཏི་ཡི། མོ་ཏི་མོ་ཏི་ནི། ལས་སྐྱན་ཅ། ཤ་
ན་མ། ཤ་མ་ཏ། ས་མ་ཡེ་སོ་ཏ། རྒྱ་ཁྱོར་བ་གང་ལ་སྤྲགས་༡༠༩བཏབ་པས་བྱད་

བརྒྱུས་ཁ་བ་ལལ་ནས་མི་དང་མི་སྤྱོད་བར་ཉལ་ན་མི་ལམ་ནས། ཆོས་གཅིག་ནས་བརྒྱུད་
 གྱི་བར་དུ་བྱས་ན་ལོ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་མི་ལམ་གསལ། ལོ་གཅིག་བྱས་ན་སྤང་
 མིན་ཐམས་ཅད་གསལ། རྒྱུ་གཅིག་བྱས་ན་དེ་རྒྱུ་མི་ལམ་ནས། འདི་སྤྱོད་དུས་མི་
 གཅོང་སྤྱི་དང་བྱུང་བར་ཡུགས་ས་མ་འདྲེས་ལ། ཉ་བོང་གི་ཤ་མི་ཟ། དམིགས་པ་རང་
 ལུས་ཤེལ་གྱི་རང་བཞིན་མགོ་མཇུག་མེད་པར་མིག་གིས་གང་བར་བསྐྱོལ། ཤིན་ཏུ་
 ཟབ་པོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྤྲུགས་བསྐྱེད་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ལམ་གྱི་ངོ་པོ་བསྐྱུར་
 བ་དང་། གཞན་ཡང་གོང་འཕྲོས་སུ། ཞོ་སྤྱོད་ཏེ་ཤ་བ་ཏེ་ཤ་ལ་ཅི་ས་ཏེ་སྤྱོད་དུ་སྤོང་
 སྤྲུག་གཅིག་བསྐྱེད་ལ། ཉལ་དུས་དུ་ཉེ་ལྟེ་གྲུར་ཉེར་གཅིག་སྤྲུགས་ཏེ་རྒྱང་ལག་ལ་
 སྤྲུགས་ཏེ་དོན་གང་ཡིན་ཡིད་ལ་བྱས་ནས་གཅོང་བའི་ཕྱོགས་སུ་ཉལ་ན་དགེ་མི་དགེ་
 མི་ལམ་དུ་སྤོན་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྤྲུགས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱས་པས་མི་ལམ་ལ་ལུང་སྤོན་
 པར་འབྱུང་བ་དང་། གཞན་མི་པམ་པའི་རྣམས་འབྲུལ་སྤྱོད་མའི་བོ་བྱས་ངོ་མཆོང་སྤོང་
 ལྟར་ལས། མི་ལམ་སྤྱོད་པར། གི་མང་། གྲུར་གྲུམ་། ཅུ་གང་ཉམས་ཀྱི་བྱེ་མ་ལ་
 ཞོཅན་དེ་བ་སུ་བྱ་རི་ཡི་ཡེ་ས་ཏ། བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་བསྐྱེད་རྣམས་ལ་བཏབ་སྤྱོད་ན་
 མི་ལམ་ན་ཅི་ལྟར་སྤོང་བ་ཤེས་པར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སོགས་བཀའ་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་
 གཞུང་དུ་མང་པོ་བཞུགས་པས་ཞིབ་འཇུག་གི་རིན་ཐང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དེ་བཞིན་
 རྣམས་འབྱོར་བས་བསྐྱོལ་སྤོབས་ཀྱིས་མི་ལྟས་བྱུང་བར་བ་འབྱུང་བ་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་
 གཞུང་མང་པོ་ལས་གསུངས་པ་དེས་མའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱས་པས་མི་ལམ་ལ་དབང་
 བསྐྱུར་ཐུབ་པའམ་མི་ལམ་གྱི་སྤང་ཚུལ་ལ་བསྐྱེན་ནས་སེམས་ཀྱི་གསང་བའི་རྒྱས་པ་
 བྱིར་འདོན་ཐུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་མི་ལ་ལྟན་སྤྱིས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱས་ལུགས་རྒྱུར་

སེམས་རྣམ་མཁེ་སྤང་བྱུགས་ལས་སྤྱིར་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱིར་སེམས་ལ་སྤྲན་སྤྱེས་
ཀྱི་རྒྱས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པ་ཡོད་ནའང་། ཉེན་སྤང་དུས་ལ་དབང་པོ་སློ་ལྔ་ལས་
ཆོགས་དུག་གི་སྤང་བ་ཤར་ཏེ་སེམས་སྟོབས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་མ་ཐུབ་ནས་གསང་བ་དེ་
དག་མངོན་མ་ཐུབ་པ་དང་། གཉིད་ཀྱི་དུས་སུ་དབང་པོའི་སློ་རྣམས་འགག་ནས་ལུས་
སེམས་རྣམ་དུ་བབ་ནས་སེམས་རྒྱས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་སྐབས་གསང་རྒྱས་ཀྱིས་མ་
འོངས་པ་སོགས་སྟོན་ཐུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཚུ་སྤན་དག་ལ་རྒྱས་བྱུགས་ཆེན་པོ་
མེད་ནའང་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་འདུས་ན་རྒྱས་སྟོབས་སྤར་ལས་ལྡབ་འགྱུར་གྱིས་ཆེ་བ་
བཞིན་དུ། རྒྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱས་པའང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་གོ། །

སྤྲུལ་བ།

ཉིང་འཁྲུལ་རྩི་ལམ་སྤྱི་མཁེ་མི་ཆེ་གཉིས། །
གཅིག་ཏུ་མཐོང་མཁན་སྤྱི་མཁེ་མི་ང་ཡིས། །
གཞན་ལ་ཕན་བསམ་སྤྱི་མཁེ་གཏམ་འདི་འདྲ། །
སྤྱིང་བར་སྤྱི་འཁྲུལ་མང་ན་མཐོལ་ལོ་བཤགས། །

འབྲུལ་དེབ་བཟོ་བ་པོའི་གསལ་བཤད།

གསོ་བ་རིག་བའི་མི་ལས་འབྲེལ་བཤད་ཅེས་པའི་གསོ་རིག་སྒོར་གྱི་ཆེད་ཚོས་
འདི་ནི་གྲུས་པས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་བོད་ཡིག་ཏེ་ཐོག་ནས་བརྒྱུས་ཏེ་
འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བཅོས་བ་ཡིན་ལ། ཚོས་བ་བོར་ངོ་དེབ་བརྒྱད་ནས་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱས་
ཀྱང་ལན་གང་ཡང་འབྱོར་མ་བྱུང་མོད། ཚོས་བ་བོ་ཁོང་གིས་ཏེ་ཆོག་གས་བརྒྱད་ནས་
ཡོངས་ཁྲབ་ཏུ་བཀྲམས་བ་དང་གྲུས་པས་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བཅོས་ཏེ་བཀྲམས་བ་ལ་བྱད་
བར་ཆེར་མེད་བར་མཐོང་བས་འདི་ལྟར་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བཀྲམས་བར་དགོངས་འགལ་
མེད་པར་བྱ།